

Biblioteca
Pública i Arxiu
Històric de Maó
Memòria 2016

Equip Bibliotecari

Tècniques: Margarita Moragues Arnau
Matilde Valero del Valle

Auxiliars: Antònia Cardona Pons
Anna Elisabet Fernández Alemany
Isabel Negre Català
Joaquín Pons Machado

Ordenances: Xisca Martí Pons
Catalina Tudurí Cardona

Director: Francesc Florit Nin

Índex

1. Presentació.....	5
2. Introducció.....	6
3. Estadístiques.....	7
4. Serveis prestats.....	9
5. Programes.....	11
6. Activitats Realitzades.....	14
7. Infraestructura i Equipament.....	25
8. Recursos humans.....	27
9. Organització interna.....	29
10. Execució del pressupost.....	34
11. Formació.....	37
12. Comunicació.....	38
13. Col·laboracions.....	39
14. Propostes.....	39
15. Conclusions.....	40
16. ANNEXOS:	41

Annex 1. Estadístiques 2016

Annex 2. Dossier de premsa

Annex 3. Enllaços d'interès

Annex 4. dades Projecte Pregunti, les biblioteques responen

1. Presentació

Aquesta memòria comprèn el període que va des del setembre de 2015 fins al desembre de 2016, atès que no es va fer la memòria del 2015 a causa de canvis en la direcció de la Biblioteca i Arxiu Històric de Maó. L'actual director va prendre el càrrec el setembre de 2015 i per tant inclourà també l'últim trimestre d'aquest any. Aquesta memòria dóna compte dels aspectes més rellevants en la gestió i les activitats de la Biblioteca i Arxiu Històric. En prendre possessió el nou director, la primera feina que es va portar a terme va ser fer una diagnosi de la situació per mitjà d'un DAFO que es va treballar per part de tot l'equip de persones que hi treballen. A partir de la diagnosi es va redactar un Pla Estratègic per tal de fixar les línies mestres d'actuació amb l'objectiu de millorar la qualitat dels serveis prestats i cohesionar l'equip de persones. No són pocs els reptes i les dificultats que l'anàlisi DAFO va fer emergir. Tanmateix els aspectes allí detectats s'han anat tractant, si bé en queden encara pendents de ser abordats i acordats. Mentre que alguns ja han trobat la via de la solució, altres necessiten més temps per corregir-se.

A més de descriure els serveis prestats i les activitats realitzades, aquesta memòria també mira de fer-ne una valoració. Els resultats han de servir per detectar mancances, marcar prioritats i resoldre problemes en relació a la principal funció de la biblioteca que és el foment de la lectura en totes les franges d'edat per un costat i esdevenir un centre de dinamització cultural i espai de relació social. En aquest sentit ens ha de ser de gran utilitat l'enquesta d'opinió que hem duit a terme entre els usuaris.

5

La Biblioteca Pública de Maó depèn de la Direcció General de Cultura de la Conselleria de Transparència, Participació i Cultura del Govern Balear pel que fa a la gestió del personal que hi treballa, funcionaris de la CAIB. Però depèn del Departament de Cultura del Consell Insular de Menorca pel que fa a la gestió i pressupostos atesa la transferència d'aquesta competència. I alhora depèn del Ministeri de Cultura del Govern d'Espanya pel fet de pertànyer a la Red de Bibliotecas Públicas del Estado. D'altra banda la nostra biblioteca també col·labora amb l'Ajuntament de Maó i exerceix en certa manera de biblioteca municipal. Tot plegat fa que el repartiment de les responsabilitats polítiques sigui dispersa i això no afavoreix la gestió d'alguns aspectes. Les diverses participacions d'aquesta biblioteca en les entitats de les quals depèn fa que les reunions i les col·laboracions es multipliquin.

Sempre parlam de Biblioteca i tanmateix el nostre centre també és Arxiu Històric. Són dos serveis paral·lels, que tot i tenir les seves connexions, atenen a missions, objectius i usuaris ben distints. Cal incidir en la necessitat de separar els dos serveis en un plantejament de futur que ja ha estat exposat en diversos documents.

Segons la Llei de traspàs, la biblioteca hauria d'estar atesa per 13 persones. Actualment hi treballen 9 més una altra contractada amb pressupost propi. Tanmateix la urgència més important és dotar el centre d'un arxiver per atendre l'arxiu històric.

2. Introducció

La Biblioteca Pública de Maó i Arxiu Històric està ubicat en una de les places cèntriques de la part antiga de la ciutat, Plaça de la Conquesta, 8. És un bell edifici de factura neoclàssica dividit en tres plantes més el soterrani. La superfície útil total és de 2500 m², gairebé la meitat dels quals es dedica a Biblioteca.

Tot i que atén bàsicament la població de Maó, d'unes 30.000 persones, la Biblioteca dóna servei també a la població d'altres pobles propers com Es Castell, Sant Lluís i Alaior. D'altra banda està consignada com a Biblioteca Insular Central per la qual cosa assumeix algunes funcions que abasten tota l'illa. Aquests fets fan que l'actual biblioteca quedi actualment mancada d'espai i personal. Igualment és d'ús insular l'arxiu històric al qual consulten tots els investigadors de dins i fora de Menorca

PAÍS nacionalitat/ any	2015
Algèria	8
Argentina	84
Bolívia	279
Brasil	135
Bulgària	52
Colòmbia	102
Cuba	38
EEUU	19
Equador	279
Filipinas	57
Itàlia	233
Marroc	670
Mauritània	30
Perú	62
Regne Unit	411
Rep. Dominicana	27
Rumania	223
Senegal	38
Uruguai	46
Veneçuela	23
Xile	30
Xina	97
Total països	72
Total extracomunitaris	2.237
%extracomunitaris	8%
Total habitants a Maó	28.354

La composició per països del municipi de Maó és molt heterogènia: cal comptar la comunitat europea, especialment anglesa, que hi viu a més de les extracomunitàries, que sumades són 3.205 ciutadans. Actualment el municipi té 2.067 aturats. Gairebé la meitat de la població ha nascut fora de Menorca.

Font: Padró habitants Ajuntament de Maó

La ciutat de Maó presenta una rica xarxa d'associacions i entitats de tot signe que la fan dinàmica i plena d'oferta formativa, cultural i esportiva. Pel que fa a l'educació, el municipi té 8 centres d'educació primària i 4 de secundària. Cada any se celebra la UIMIR. L'Ateneu de Maó organitza cada setmana actes com presentacions, tertúlies, tallers, etc. L'oferta de formació extraescolar també és notable, amb acadèmies de música, dansa i formació artística. La ciutat també compta amb la delegació del Conservatori de Música de Menorca. Els

centres culturals públics i privats són nombrosos: Museu de Menorca, Institut Menorquí d'Estudis, Arxiu d'Imatge i So, Centre d'art Ca n'Oliver, Ateneu de Maó, Orfeó Maonès, etc.

Menorca té 8 biblioteques municipals que integren la Xarxa de Biblioteques de Menorca. La Biblioteca Pública de Maó és la biblioteca de referència. El municipi també té una biblioteca privada gestionada per la Fundació Rubió i dues biblioteques més especialitzades: la de l'Ateneu de Maó i la del Museu de Menorca. Cada centre educatiu també té la seva biblioteca escolar, però en general no disposen de personal per atendre-les correctament. El Centre de formació del Professorat té una biblioteca especialitzada en pedagogia i didàctica. Cal esmentar també l'escola Oficial d'Idiomes amb la qual hi tenim col·laboracions i les Escoles d'Adults.

La Biblioteca Pública de Maó es va crear el 1861, és per tant una de les primeres a l'Estat espanyol. El 1948 es trasllada a l'actual seu de Can Mercadal. L'any 2006 s'integra a la Xarxa de Biblioteques de Menorca i el 2011 es traspasa les competències de gestió al Consell Insular de Menorca.

La missió bàsica de la Biblioteca és el foment de la lectura en totes les franges d'edat. La Biblioteca és un servei públic que garanteix a tots els ciutadans i ciutadanes i a les diferents entitats en l'àmbit local i insular l'accés lliure i gratuït a la informació, la formació i l'oci per així contribuir al desenvolupament personal i col·lectiu. És un espai de convivència i de cohesió social. D'altra banda és la dipositària del Dipòsit Legal de Menorca.

Durant els mesos d'octubre, novembre i desembre del 2015 es va redactar el Pla estratègic de la Biblioteca. En aquell document es van fixar els objectius bàsics generals: fomentar la lectura en totes les franges d'edat; preservar el patrimoni bibliogràfic; difondre i crear continguts d'interès dels usuaris; usar i actualitzar les TIC per millorar la qualitat del servei; i col·laborar amb la xarxa ciutadana, cívica i institucional.

3. Estadístiques

Com una de les 52 Biblioteques Públiques de l'Estat, la de Maó recull les estadístiques anuals que són a disposició a la web del Ministeri a l'adreça [Bibliotecas Públicas españolas en cifras](http://BibliotecasPúblicas.españolas.en.cifras)

A l'annex 1 es reproduïxen les xifres de la Biblioteca de Maó. Aquestes xifres es fan públiques el mes de març.

Per tenir una comparativa entre la nostra biblioteca, les biblioteques de les Illes Balears i la mitjana espanyola, s'extreuen aquestes xifres. En tots els indicadors, els valors de la Biblioteca de Maó són millors, tot i que cal tenir en compte que en aquesta taula s'inclouen totes les biblioteques públiques, les estatals i les municipals, la qual cosa en pot donar una imatge distorsionada:

Municipi	m ² biblioteca x 1.000 h.	Documents x habitant	Creixement de la col·lecció%	Adquisicions x 1.000 h.	índex de rotació col·lecció	Població inscrita %	Préstecs x habitant	Visites x habitant	despesa en col·lecció x h.	despesa corrent x h.	Habitants x personal en ETC*
Maó	35,71	4,14	1,75	127,6	0,73	83,48	3,01	3,55	2,22	19,37	2.801
Illes Balears	24,08	1,89	3,25	84,28	0,42	28,31	0,79	1,38	0,62	4,14	5.392
Media Nacional	24,08	1,89	3,25	84,28	0,42	28,31	0,79	1,38	0,62	4,14	5.392

Xifres bàsiques comparades 2015- 2016

ítem	2015	2016	%
Dies oberts al públic	285	288	+1%
Hores setmanals obertura al públic	44	44	0%
Revistes nova adquisició	12	20	+40%
Documents incorporats	2443	2394	-2%
Documents sonors	331	152	-54%
Documents audiovisuals	437	300	-31.3%
Col·leccions electròniques	13		
Nous usuaris	976	915	-6.6%
Prestataris actius	4998		
Préstecs llibres	40.638	43.410	+6.8%
Préstecs audiovisuals	23856	20.885	-14.2
Autopréstecs	8025	15.862	+50.59
TOTAL DE PÉSTECES	70.758	70.676	-0.11%
Serveis a investigadors: documents consultats	1683	2.033	+17.8%

Entrada de persones a la biblioteca	115.196	112.225	-2.57%
Visites concertades	33	46	+35%
Serveis wifi	5592		
Visites pàgina web	73.099	92.428	+20.9%
Sessions d'accés a Internet (reserves MYPC)	15.664	17.324	+9.6%
Consultes OPAC via web	5.687	8.716	+65%
Activitats organitzades per la Biblioteca	33	50	+66%
Activitats celebrades a la Biblioteca	52	44	-15.3%

En la majoria dels ítems els resultats són incrementats, la qual cosa indica un augment de l'activitat i dels serveis prestats per la Biblioteca i l'Arxiu. Hi ha indicadors dels quals no tenim encara la xifra de resultats perquè el ministeri no les publica fins el mes de març.

4. Serveis prestats

La Biblioteca Pública de Maó vol ser capdavantera en la prestació de serveis culturals. Avui el nostre centre, a més de ser un lloc de lectura i de préstec de documents, també és un lloc d'activitats culturals. De fet aquesta concepció recupera en cert sentit la idea de casa de cultura que es van impulsar als municipis a partir dels anys 60. Ara tanmateix hi ha a Maó i a Menorca tot un conjunt d'entitats molt dinàmiques que organitzen un ventall ampli d'activitats culturals. La biblioteca ha de trobar el seu lloc específic dins aquest conjunt d'iniciatives.

La Biblioteca Pública de Maó i l'Arxiu Històric ofereix un catàleg de serveis variat:

1. Consulta de documents. La biblioteca facilita l'accés a les col·leccions tant física com virtual, amb la possibilitat d'accedir a altres fons públics.
2. Servei d'informació. El personal de la biblioteca atén les sol·licituds d'informació de la ciutadania de forma personalitzada. Aquest servei és fa tant al taulell d'atenció física com a través de la web. D'altra banda la nostra web està estructurada de forma que els internautes poden obtenir informació local d'interès per mitja de links ordenats i tematitzats.
3. Servei de préstec personal o informatitzat. Cada cop més es fa de forma automatitzada per mitjà de màquines. Actualment en disposam de dues per a préstecs i devolucions. Els préstecs també es poden realitzar per als fons d'altres biblioteques, especialment de la Xarxa de biblioteques de Menorca. Un dels serveis que resulta de gran utilitat és el préstec interbibliotecari, amb el qual un usuari pot demanar a qualsevol biblioteca un document de qualsevol altra biblioteca. Hem servit llibres d'arreu d'Espanya, que en total han estat de 176 (39 de Menorca, 137 fora de l'illa). Mentre que els serveis que la nostra biblioteca ha atès del préstec interbibliotecari cap a altres biblioteques han estat 434 per a la Xarxa de Biblioteques de Menorca i de 34 de fora de Menorca.

4. El préstec domiciliari es realitza amb usuaris amb carnet. Amb aquest servei els usuaris es poden emportar al seu domicili fins a vint exemplars de documents amb un límit de 8 exemplars per a CD (4 per a DVD i CD Rom) per a cada tipus de material audiovisual, per un període de trenta dies.
5. Servei d'Internet. A disposició dels usuaris tenim maquinari i programari per a ús personal, ordinadors personals i tablettes. Tot l'edifici disposa de wifi obert. Tenim a punt una nova xarxa de wifi que serà més potent, fiable i que abasti totes les dependències de la biblioteca.
6. Promoció de la lectura. L'organització d'activitats de foment de la lectura en tots els nivells així com iniciatives per posar en valor el món del llibre és una de les línies que es concreten en actes diversos i continus. Aquestes activitats són explicades a l'apartat 6 d'aquesta memòria.
7. Atenció als investigadors. En comptar amb Arxiu històric, la visita regular d'investigadors és constant i en no tenir personal específic ni pressupost destinat a l'arxiu, s'encarrega una auxiliar administrativa d'atendre les sol·licituds, una tasca que ultrapassa les seves funcions, però que exerceix amb esforç i dedicació.
8. Suport a l'educació. Des de la biblioteca es programen actuacions que donen suport a la tasca educativa dels centres i donen continuïtat a la idea de la formació continuada al llarg de la vida. Així participam amb el programa Viu la Cultura del Govern Balear, Salut Jove i Cultura del Consell Insular, així com les visites escolars o, altrament, adquirim les lectures dels centres de secundària per als alumnes que ho sol·licitin.
9. Servei de formació a usuaris. El personal tècnic de la biblioteca igualment ofereix la possibilitat de fer assessorament en la recerca de llibres, en el maneig del sistema de Classificació Decimal Universal.
10. Servei d'extensió bibliotecària. La biblioteca presta servei més enllà de la biblioteca a altres usuaris que per la seva condició no poden accedir-hi: centre Penitenciari, Hospitals, Centres de dia i residències de majors. Durant el 2016 s'ha posat en marxa el préstec a domicili per mitjà de voluntaris per a persones amb mobilitat reduïda. Tanmateix ha estat un servei molt poc demanat. Probablement necessita més rodatge.
11. Pel que fa a la pàgina web, s'ha fet una actualització dins l'any 2015. Respecte del catàleg, podríem introduir millores afegint els mòduls Absys DGINET i MOPAC. El primer mòdul permet la integració d'informació en format digital (portades, índex escanejats, etc.) o els mateixos documents digitals en un context híbrid, que ofereix de forma conjunta els continguts físics i digitals; al seu torn, Mopac és una web app de l'Opac, d'Absysnet 2.0, és a dir, una interfície dissenyada per a mòbils, d'ús senzill i ràpid. De tots aquets serveis es fan revisions contínues i s'actualitzen els continguts, com les notícies, les activitats, etc.
12. Servei ordinador i programari amb 19 unitats a disposició del públic.
13. Serveis específics. La biblioteca es va adaptant a nous serveis segons les demandes dels usuaris i responent a les noves realitats. En aquest sentit podem parlar de serveis diversos com: atenció a la immigració i a la diversitat culturals; Centres d'interès d'acord amb els esdeveniments educatius, culturals, socials, etc.; difusió de la riquesa patrimonial de l'arxiu històric; suport a la normalització de la llengua catalana; suport a l'aprenentatge de llengües; intervencions als mitjans de comunicació; cessió d'espais de la biblioteca per a usos ciutadans...

5. Programes

Entenem per Programes aquelles actuacions que es porten a terme a la biblioteca o a l'arxiu històric i que tenen continuïtat al llarg de l'any. Alguns d'aquests programes ja fa temps que s'organitzen i es desenvolupen amb bons resultats, d'altres són de nova creació:

Pregunti, les biblioteques responen. és un projecte estatal que porten a terme les Biblioteques Públiques de l'Estat. Des de qualsevol lloc es poden fer consultes via Internet. Les Biblioteques adherides al programa responen a les preguntes formulades pels usuaris. Algunes són difícils de respondre i requereixen molt de temps i dedicació. Del projecte **Pregunti les biblioteques responen** s'han rebut i contestat 54 preguntes al llarg del 2016 (el 2014 van ser 36) i per tant aquest servei ha augmentat un 66.6 % . A l'ANNEX 4 es detallen les estadístiques d'aquest servei referides a la biblioteca de Maó. Cal dir que la nostra biblioteca és l'única de les Balears que atén aquest servei i ho fa en doble torn, per a les peticions en castellà i en les de català. En tot Espanya s'han rebut 1.504 preguntes, la mitjana de les quals repartides per les 50 biblioteques adherides són unes 30. Per tant nosaltres gairebé duplicam aquesta mitjana. Aquest servei ha anat disminuint el nombre de consultes fetes de forma paulatina d'ençà la seva creació el 1999. Tanmateix respondre a les preguntes prou vegades resulta una feina que comporta una inversió de temps considerable per part del director. Algunes preguntes, atesa la seva complexitat a vegades suposa una recerca d'informació de més de dues hores. Al ritme que s'han produït, resulta que cada setmana tenim una consulta a contestar.

11

Any Llull. El 2016 ha estat l'Any Llull. El director de la biblioteca va ser nomenat coordinador de l'Any Llull a Menorca. En resum podem qualificar el programa de complet, variat i de qualitat. Cal dir que moltes entitats públiques i privades han participat en l'esdeveniment: el Consell Insular, la Xarxa de Biblioteques, l'Ateneu de Maó, el Cercle Artístic de Ciutadella, l'ajuntament de Maó, el d'Alaior i el de Ciutadella, l'IME, la llibreria VaDllibres, la Ràdio Menorca Cadena SER, el diari Menorca, Jazz Obert, la UOM amb la UIB, el setmanari L'IRIS, Illanvers. A Menorca, en total s'han fet més de 25 actes: 8 conferències, 7 presentacions de llibres, 6 lectures de textos de Llull, 4 contacontes, 3 exposicions, 3 concerts, 1 enregistrament sonor i s'han publicat 12 articles sobre la vida i l'obra de Llull al diari local Menorca per part d'escriptors i professors, amb la col·laboració del Diario Menorca. Amb aquesta diversitat, Llull ha arribat a gairebé totes les poblacions i a totes les edats.

Rebeca en línia. En col·laboració amb totes les biblioteques d'Espanya, Rebeca és un programa de catalogació conjunta que comparteix l'accés als diversos fons.

Extensió Bibliotecària. D'ençà fa uns anys la biblioteca té un conveni de col·laboració amb el Centre Penitenciari de Menorca per tal d'oferir-los els nostres serveis. Es constitueix com un préstec institucional. D'altra banda també hi portam alguna activitat d'animació com un espectacle de la companyia Improxou. Igualment tenim un petit

servei de lectura al centre geriàtric municipal atès per una voluntària que cada dimecres hi fa una hora de lectura en veu alta.

Clubs de Lectura. A la Biblioteca es fan dos grups, un d'adults i un de juvenil. El d'adults ja fa anys que funciona de forma autònoma amb el suport de Matilde Valero com a bibliotecària i de Marga Llovet com a coordinadora. Es fa una lectura mensual i les activitats són incorporades a l'agenda de la Biblioteca. Una d'aquestes lectures és compartida amb la resta de les biblioteques de la Xarxa de Biblioteques de Menorca i és una recomanació del Fons Menorquí de Cooperació, que aporta una persona a posta. L'altre club de lectura va començar el 20 de novembre de 2016 a petició del director Francesc Florit a Fàtima Anglada. La manca de lectors d'aquesta franja d'edat és el motiu per incentivar un grup de lectura. Ha estat un èxit perquè ja passen dels 20 apuntats. Els joves van des del 9 als 13 anys. Cada mes es treballa un llibre i es fan activitats lúdiques entretingudes que van més enllà del simple comentari. Seria ideal organitzar un altre club per a les edats entre els 14 i els 18 anys. Caldria trobar una persona que fes de coordinador del grup.

Centres d'interès. La Biblioteca disposa de centres d'interès fixos com els dedicats a cuina, els èxits editorials, el de formació i ocupació, el de literatura d'humor i el titulat Mirades a Menorca. Altres centres d'interès són temporals, i d'aquets cada any se'n realitzen diversos. Es tracta d'un programa senzill per fer cridar l'atenció dels usuaris sobre temes que ens semblen interessants. Se solen aprofitar efemèrides o esdeveniments o temporades per ressaltar en un expositor els llibres o d'altres documents sobre un tema determinat. Aquests són els centres d'interès realitzats:

- 1. Exposició de llibres sobre bolets a la tardor
- 2. Manualitats a l'hivern
- 3. Cuina per Nadal
- 4. Dia Internacional de la Dona, 24 de març
- 5. Dia Internacional contra la violència de gènere, 25 de novembre
- 6. Lectura Fàcil.
- 7. Narrativa breu.
- 8. Maria Antònia Oliver. Premi d'Honor de les Lletres Catalanes
- 9. Montserrat Roig pel 25 aniversari de la seva mort
- 10..Carmen Riera. Premi Nacional de les Lletres
- 11. Mort d'Eduardo Galeano
- 12. Mort de Henning Mankell
- 13. Mort d'Umberto Eco.
- 14. Víctor Català- Caterina Albert, 50è aniversari de la seva mort

Ressenyes Revista ÚTIL. cada mes el director elabora unes breus ressenyes de llibres de Menorca o d'autor menorquí a la revista ÚTIL. Són unes recomanacions de lectura adreçades al públic general. Al número especial de Nadal s'elaboren unes recomanacions entre 5 i 6 llibres per a diverses edats. en total s'han ressenyat 24 llibres de tema

menorquí o d'autor menorquí més 10 llibres de recomanacions de lectura per les festes de Nadal.

Trobada de Clubs de Lectura. A Menorca hi ha una bona quantitat de clubs de lectura. La biblioteca va organitzar juntament amb la col·laboració del Grup de Persones Majors de Maó i l'Obra Social La Caixa una trobada dels 15 grups. En principi es planteja una trobada bianual. La trobada va consistir a comunicar l'experiència de cada grup i a establir un diàleg amb alguns escriptors menorquins convidats. Es va celebrar el 21 de maig del 2016 a la seu del Consell Insular de Menorca, amb un concert de jazz al final de festa

Viu la cultura. Com cada any la biblioteca forma part de l'oferta educativa que s'aglutina entorn del programa [Viu la Cultura](#) del Govern Balear. Oferim 5 activitats: Visites guiades; La Biblioteca infantil; El català de Menorca, llengua comuna; L'arxiduc Lluís Salvador i altres personatges; i Antoni Maria Alcover i el *Diccionari català-valencià-balear*.

Investigadors de l'Arxiu. Tot i que no tenim un arxiver per atendre les demandes de consulta a l'arxiu històric, la veritat és que és un servei que és molt viu. Com es pot comprovar, el 2016 ha estat un any de rècord pel nombre d'unitats documentals servides. Els epígrafs referents a investigadors diferencien el número que n'ha vingut diàriament i que es suma al cap de l'any encara que es repeteixin. Mentre que els investigadors diferents ens diu el total d'investigadors individuals i diferents que ha vingut al cap de l'any. S'han fet un total de 774 consultes (la meitat són consultes als Protocols Notarials i els documents de la Universitat) i s'han atès 519 comandes i 232 vegades els investigadors. Els investigadors en actiu que han consultat l'arxiu durant el 2016 ha estat de 66. L'atenció també es fa sovint a través de correu electrònic i en aquest mode s'han atès 116 correus de 58 investigadors diferents. Això demostra la urgència d'equipar l'arxiu amb un especialista.

Fons Patrimonial Fons Menorquí. Moltes persones venen a la biblioteca per consultar la Secció Menorquina, una part de la qual només és accessible prèvia sol·licitud de consulta. Al 2016 s'han servit 591 unitats demanades i 668 unitats d'hemeroteca, que sumen un total de 1.259 consultes. La Secció Menorquina és una de les tasques més importants de la nostra biblioteca i maldam de ser curiosos en la seva actualització i conservació.

Jornades Europees de Patrimoni. Aquest programa es va iniciar l'octubre del 2016 i ha continuat tot al llarg de l'any i continuarà durant el 2017. Emmarcat dins el programa comunitari, vol establir lligams entre la riquesa patrimonial i les comunitats humanes on s'ubiquen. A partir de la feina feta per Xavier Gomila sobre toponímia menor de Menorca, es proposa de treballar la memòria oral en la toponímia del port de Maó. Es realitzaria un intercanvi d'informació sobre els noms que han rebut i reben els diversos llocs ubicats al port de Maó. I es plasmaria el sistema cartogràfic IDE Menorca. Els objectius són la preservació de la memòria oral i del patrimoni toponímic que cobra més

valor encara en un lloc com el port de Maó per la riquesa històrica i l'activitat extraordinària en l'actualitat. La segona raó és que el port és una zona de profundes transformacions que fan canviar la fesomia, altera la memòria i canvia les referències. Per aquests motius, la preservació de la diversitat i la originalitat –autenticitat- dels noms es fa necessària i urgent. Una volta el grup de treball tengui resultats es faran públics.

Any Calbó 2017. Durant tot el 2016 el director ha format part de la Comissió de l'Any Calbó. En aquesta comissió s'ha anat configurant el programa d'actuacions per a la commemoració dels 200è aniversari de la mort de l'insigne pintor maonès. La contribució de la Biblioteca Pública i Arxiu Històric és la de difondre la figura i l'obra de Calbó per mitjà de diverses activitats que es concretaran en la Programació de 2017.

6. Activitats realitzades

Uns dels propòsits de la biblioteca és dinamitzar la programació d'activitats. Durant el 2016 s'hi ha realitzat un total de 94 actes.

- **Agafats de la mà**

La BPM pren part del programa Agafats de la mà, centrat en la promoció lectora en la primera infància, engegat pel Consell Insular de Menorca i al qual hi participen totes les altres biblioteques de l'illa. En concret hem acollit sis tipus d'activitats: Explica'm un conte (contacontes), Grup de família i lectura, la Maleta Pedagògica, L'arbre de les imatges, Accés al fons específic (són préstecs institucionals a les escoles) i Gaudim de les biblioteques (les visites escolars d'infantil)

- **Contacontes.** Promoció lectura infantil.

Les activitats de promoció lectora es fan bàsicament a través del programa Agafats de la mà segons les propostes que deriva i proposa la seva responsable Fàtima Anglada. S'han fet un total de 15 actuacions de contacontes, que ve a ser un cada mes. La mitjana d'assistència de públic ha estat de 46 persones. A cada activitat de contacontes es fa una valoració tant per part dels assistents com per part de la bibliotecària. la graella que es fa servir és la següent, que posam com exemple.

Exemple de full de valoració d'activitats de foment de la lectura

Títol activitat	Contes musicats	
Ponent	Icar Tosset (guitarra) i Josep Mascaró (violí)	
Tipus / públic	Infantil acompanyats pels pares	
Data:	24/05/2016	Núm. assistents: 45
graella de valoració dels participants. valora 5 (molt bé) - 0 (molt malament)		
La captació de l'atenció i de l'interès	4	
Els valors transmesos i els continguts tractats	5	
La dinàmica de la sessió	4	
La tria dels llibres, qualitat del text, la qualitat Il·lustracions	4	
L'adequació al nivell del públic al qual es dirigeix	4	
El suport visual, audiovisual, escènic, etc.	5	
OBSERVACIONS: (copiades dels comentaris dels 13 fulls emplenats) . Em sembla que avui dia als nens els capta l'atenció el suport visual, m'ha semblat. M'ha agradat molt . Molt bé, magustado mucho[sic] . Molt interessant combinar música i contes . Genial!!! . Família (papa+mamà+2 hijos) Nos ha encantado. Más veces por favor . Ideal per escoles		
graella de valoració de la biblioteca		
Aspectes positius	Gran músics, amb àmplia gama de registres i recursos expressius, i amb molt bona sintonia entre ells. Bon equipament de so. Bona idea completar els contes musicats amb una explicació al final de per a què serveix cada un dels aparells electrònics, parts dels instruments, nocions musicals, etc., posant exemples pràctics. Els adults s'ho van passar molt millor que els petits.	
Aspectes negatius	El que menys atenció captà van ser els contes, era la música la protagonista absoluta. Com sempre, el públic majoritari era de 2-4 anys, i a aquests els costava seguir el fil de contes, es distreien bastant. L'espectacle és més adient per 4-8 anys.	
Propostes de millora	L'espectacle seria complet amb un contacontes amb recursos de veu, expressió, teatrals... Els més petits necessiten poder participar més de la música, ritmes, algun suport visual del conte, etc. Allò ideal seria que vinguessin fillets més grans, però molts tenen les tardes ocupades en activitats...	
OBSERVACIONS:		

Pel que fa a les valoracions, en general són positives. Unes agraden més que d'altres. Entre les que han estat valorades pels assistents (no totes les activitats per un motiu o altre han estat avaluades) la mitjana de satisfacció és de 3.7 sobre 5. Aquesta és la relació de contacontes:

Barbarossa. La Xaranga. Octubre de 2015. Sobre una reconstrucció històrica de la incursió pirata a la ciutat de Maó. Aquesta activitat es va complementar en una altra actuació al Museu de Menorca. Assistència de 20 persones

El regal. Activitat de titelles a càrrec de... Octubre de 2015

L'amo en Xec. A càrrec de Laia Garcia i Joan Taltavull. Novembre de 2015. Sobre una adaptació del clàssic menorquí de Ruiz i Pablo. L'amo en Xec de S'Ullestrà.

Tnafele. A càrrec de Laia Garcia. Desembre de 2015. Conte amb valors amb la col·laboració del Fons Menorquí de Cooperació.

Ballar amb els núvols. Amb Gemma Moll. Gener de 2016. Assist. 80 persones

Pre poètica. A càrrec d'Aina Moll. Febrer de 2016. Assistència 12 persones

Improaventura. A càrrec de la companyia Improxou. Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Maó en motiu del dia de la dona. Març de 2016

Mitjons salvatges. Amb Cuqueta de llum. març de 2016. Assist.40 persones

De castells, princeses i prínceps. A càrrec de Maribel Sirvent "Maribèl·lula. Per a un públic de 5 a 11 anys. 25 de abril 2016. Assistència de 15 persones.

Contes musicats. La sorpresa del jardiner. A càrrec de Icar Toset i Josep Mascaró. Maig de 2016. Assistència de 45 persones.

Il·lustrant amb Sílvia Vivó. A càrrec de Sílvia Vivó. Juny de 2016. assistència de 20 persones.

Dèdal, un inventor amb molt d'enginy. A càrrec de Toni Àlvarez. Setembre de 2016. Assistència de 25 persones.

Mil fulles de llenguatge. A càrrec de Mariona Trenchs. Octubre de 2016. Assistència de 65 persones.

Animacontes. A càrrec de Gemma Moll. Novembre de 2016. Assistència de 65 persones

El mag Babadú. A càrrec de Joan Pau Bonet. Desembre de 2016. Assistència de 120 persones.

Imatges d'alguns contacontes

17

● Visites guiades

La biblioteca realitza moltes visites guiades per a diversos col·lectius. Les més freqüents són les visites escolars que el 2016 han estat de 46 amb un total de 1003 alumnes i 127 acompanyants. Durant el 2016 també s'ha fet visites especials per a l'associació d'Amics de l'Arxiduc, el del Club de lectura de la gent gran d'Alaior i per a l'activitat sobre genealogia.

● Conferències i presentacions

Una de les comandes de qualsevol biblioteca són les conferències i les presentacions de llibres. Entre el setembre de 2015 al desembre de 2016 s'han organitzat 20 actes:

- Presentació de llibre de Matilde Morcillo. *Los judíos de Menorca durante la segunda mitad del siglo XVIII a través de los protocolos notariales de Mahón (1751-1802)*.
- Taula rodona *La literatura infantil. Criteris i reptes* del Programa Agafats de la mà, organitzada per Equip Atenció Primerenca
- Presentació del video *Ponç- Quetglas* de Joan Allés i Juan Elorduy
- Conferència *El millor llibre del món* de Antoni Bordoy
- Taula rodona Dia Mundial de la Biblioteca: *La biblioteca en anys propers*.
- Xerrada Dia Internacional de la Traducció amb col·laboració d'AELC
- Xerrada sobre la recerca en genealogia en el dia Internacional dels arxius
- Presentació llibre *Pasiones y miserias* de Luís Miguel Sánchez
- Conferència de Joan Boher. *Llegir per créixer*
- Conferència de Joaquin Pons. *Tres moments crucials de la recerca arqueològica*.
- Presentació i xerrada sobre el tema *Locura y creación* amb Talleres Islados
- Presentació llibre *40 menorquins als camps d'extermini* de Josep Portella
- Presentació de la cantata Ramon Llull de Francesc Vicens
- Xerrada La realitat dels refugiats
- Xerrada sobre Diversitat sexual i gènere amb Ben Amics
- Presentació de l'*Agenda llatinoamericana*
- Presentació del Llibre *Entre dos fills* de Maria Vilanova
- Xerrada i presentació de *La Ràbia* sobre bullying de Lolita Bosch
- Presentació dels premis Illa de Menorca de literatura 2016
- Presentació del llibre *Sospecha de estiércol* de Josep Llinàs.

● Concursos

Punts de llibre. Ja és tradició d'organitzar un concurs de punts de llibre cada any. La Biblioteca de Maó ha arribat a la 6a edició convocatòria del Concurs de Punts de Llibre Sant Jordi 2016 L'objectiu de l'activitat és promoure la lectura i la participació entre els ciutadans, estimular la visita a la biblioteca i a fer-se'n usuaris. Gairebé totes les obres

presentades es van exposar a l'entrada de la biblioteca. Comptam amb la col·laboració de l'Escola d'Art de Menorca i amb la botiga d'art Argos. La primera col·labora en les modificacions que es van fent a les bases del concurs, dissenya el cartell i dona una obra artística com a premi al guanyador de la categoria d'adults, mentre que Argos regala material artístic als 1r i 2n classificats de cada categoria. La biblioteca atorga com a premis llibres nous del nostre fons que són duplicats o que són donacions del Ministeri de Cultura. Amb els guanyadors de les diverses categories s'editen els punts de llibres per regalar als nostres lectors durant la diada de Sant Jordi i al llarg de l'any. El Jurat ha estat format per dos professors de l'Escola d'Art, el galerista d'Argos i Artara i tres membres de la Biblioteca. El lema/tema de la convocatòria va ser Menorca talaiòtica. Hi van participar els centres educatius IES J. Ramis i Cap de Llevant, CEIP Antoni Juan Alemany, CC St. Josep i La Salle Maó, Escola d'Art de Menorca i Acadèmia de dibuix Creae, als quals agraïm la seva col·laboració que s'ha demostrat en el gran increment de punts presentats, que en dos anys gairebé s'ha triplicat fins arribar als 321 punts. La majoria dels quals, 217, corresponen a la franja infantil (fins a 12 anys) de juvenil i adults se n'han presentat 70, i d'adults (a partir de 17 anys) 26. I un agraïment molt especial al Centre Polivalent Carlos Mir, que s'ha presentat per 1ª vegada, amb 8 presentats.

Lletres i mots. La biblioteca participa en la celebració del concurs Lletres i Mots organitzat pel Consell Insular. Dirigit a estudiants d'ESO. El concurs es fa de forma col·laborativa entre els centres educatius i les biblioteques. Per als primers classificats la biblioteca regala un lot de llibres.

- **Tallers**

Maó + flors: taller de confecció de motius florals que impulsa l'ajuntament de Maó i molts establiments comercials i entitats ciutadanes col·laboren per mostrar una ciutat més polida. Enguany s'han fet dues actuacions en aquesta activitat, per una banda el taller dirigit per Antoni Riera, dissenyador i artista visual; per una altra el director en la seva faceta d'artista va pintar un teló de 3 x 3 metres amb una ABECEDARI florit que va ser penjat del balcó de la façana.. Aquest teló llavors va ser instal·lat a pujant de l'escala principal de l'interior.

Taller microrelats. Amb motiu del dia de la dona i conduït per Fàtima Anglada i a petició de l'ajuntament de Maó, es va organitzar un taller de microrelats que va tenir molt d'èxit. El taller es va repetir per la demanda de persones que van quedar fora. Es va acordar de repetir-lo el 2017.

Taller manualitats de Nadal. Cada nadal s'organitza un taller de motius nadalencs adreçat a famílies. Els motius llavors solen ser aprofitats per decorar la biblioteca per les festes.

● Exposicions

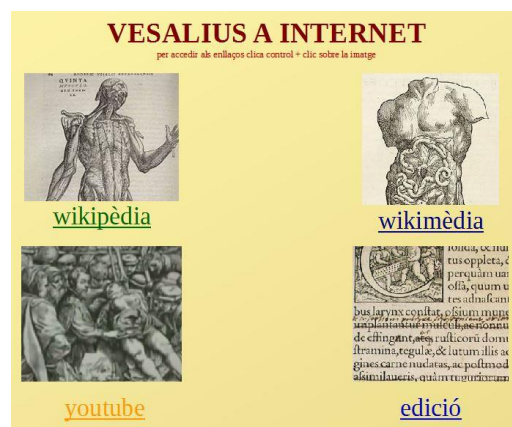
El català de Menorca. La Biblioteca Pública de Maó va idear una activitat adreçada a tota la població de Menorca que consisteix en una exposició de 9 panells en els quals es mostra la llengua escrita recollida de diversos documents des del s. XIV fins a l'actualitat. Aquesta mostra llavors estarà disponible per als estudiants en forma d'unitat didàctica per tal d'estudiar les formes estàndard de la llengua escrita del català de Menorca. Els objectius eren mostrar les característiques de la llengua escrita en els documents antics conservats de Menorca, comprovar l'evolució dels canvis i les permanències d'aquestes característiques lingüístiques i definir què era la llengua estàndard dels menorquins al llarg dels segles.

L'estructura dels panells es fa en tres parts. La primera és la reproducció fotogràfica del document original en la llengua catalana del seu temps. Manuscrita, incunable o editada. Una segona part és la transcripció en llengua actual per tal de facilitar la comprensió del text i que el lector alhora en pugui fer una comparació de com ha canviat l'ortografia i alhora comprovar la profunda unitat idiomàtica del català al llarg del temps. Finalment la tercera part és un comentari lingüístic de les característiques del text. L'exposició té un plafó inicial en el qual s'indiquen les cinc idees bàsiques sobre el model de llengua estàndard i dues cites de dos estudiosos de la matèria. Amb aquest material llavors es va encarregar la redacció a Esperança Palliser amb l'assessorament del director Francesc Florit d'una unitat didàctica per a ESO i una altra per a batxillerat i que els centres poden sol·licitar a través del programa Viu la cultura.

20

Vesalius. Exposició La joia de la Biblioteca Pública de Maó al voltant del llibre incunable *De humanis corpore fabrica* de Andreas Vesalius i de la novel·la *El secret de Vesalius* de Jordi Llobregat. Els continguts exposats van ser fragments de la novel·la *El secret de Vesalius* on parla del llibre, una descripció i explicació de les característiques de *De Humanis Corpore Fabrica*, informacions sobre la novel·la i l'autor, explicació breu de la llegenda negra de Vesalius i un resum sobre la importància del llibre. A més es va donar informació visual amb l'exposició del llibre original i reproducció de les làmines il·lustrades. Va acompanyar l'exposició informació virtual amb un ordinador.

Blaquerna. Una de les joies del fons antic és una edició de 1521 de la novel·la Blaquerna de Ramon Llull. Per aquest motiu es va muntar una exposició entorn d'aquest llibre. es va exposar l'original i totes les obres que tenim al fons documental de Ramon Llull. També vam fer reproduccions dels gravats inclosos als llibres i un ordinador per ampliar informació amb enllaços a diverses webs interessants. Aquesta pàgina va ser enviada als centres d'ensenyament secundari per al seu aprofitament.

Tres moments crucials de la recerca arqueològica de Menorca.

La Biblioteca de Maó s'uneix a les activitats que promouen el coneixement de la Menorca Talaiòtica, candidata a patrimoni mundial. L'exposició mostra tres documents que representen tres moments importants de la recerca arqueològica: el 1818 Joan Ramis publica *Antigüedades Célticas*, el 1892 Cartailhac estudia els *Monuments primitifs* de les Balears i el 1931 Margaret Murray escriu els seus tres toms de les

Cambridge Excavations in Minorca. Són les tres passes que posen les bases dels actuals estudis prehistòrics. L'exposició es compon dels tres documents i d'algunes edicions complementàries, acompanyades de tres peces cedides pel Museu de Menorca i que corresponen a tres troballes dels respectius moments. A més es va decorar la sala amb 15 il·lustracions de diversos jaciments arqueològics talaiòtics: els dibuixos de Joan Ramis, els gravats de l'arxiduc Lluís Salvador d'Àustria i les fotografies del llibre de Murray. Va comptar finalment amb una conferència dia 13 de maig de Joaquín Pons Machado que versà sobre el contingut i la importància d'aquests tres moments.

400 aniversari Cervantes. Oberta durant el juliol i l'agost la Biblioteca de Maó celebrà els 400 anys de la mort del més cèlebre escriptor en castellà, Miguel de Cervantes amb una exposició en la qual es mostraven diversos exemplars històrics d'obres cervantines i l'edició especial acuradíssima d'una traducció a l'italià de *El Quijote de la Mancha* il·lustrat per mestre pintor menorquí Matias Quetglas. L'exemplar que es va exposar a la Biblioteca conté 14 d'aquests dibuixos

reproduïts com a litoserigrafies, i correspon a PA (Prova d'Artista) propietat del Consell Insular de Menorca. Aquesta edició especial és limitada de 975 exemplars numerats Biblioteca Pública i Arxiu Històric // Pça. Conquesta, 8. 07701-Maó // www.bibliomao.es // info@bibliomao.es // tel. 971369190.

L'exposició també reproduïx 37 còpies de gravats dels segles XVIII i XIX de El Quijote. En un prestatge els visitants podien veure les diverses edicions que la biblioteca té a disposició dels lectors (edicions també en diverses llengües (anglès, alemany, àrab) i edicions infantils del clàssic cervantí. Tancava l'exposició una pantalla d'ordinador en el qual l'usuari podia ampliar els coneixements en diversos enllaços a Internet que remeten a les webs més destacades sobre els 400 aniversari de la mort de Cervantes.

Exposició UN CONVIT A LES LLETRES

Llegir eixampla l'horitzó
vital i és per a la ment
solaç i coneixement,
goig, plaer, reflexió,
empatia i passió,
exercici intel·ligent
i mou la imaginació...
LLIG, idò, amic lector,
i VIU MÉS INTENSAMENT.

Els fotògrafs Alvaro Anglada i Pau Gener retraten els escriptors de Ciutadella
Sala d'actes de la Biblioteca Pública de Maó. Desembre 2016- gener 2017

Un convit de lletres. A finals del 2016 es va muntar aquesta expo de fotografies a la biblioteca Pública de Maó. Els fotògrafs Alvaro Anglada i Pau Gener del club de fotografia del Cercle Artístic han retratat els escriptors de Ciutadella. Cada escriptor és caracteritzat amb algun element o postura que el relaciona amb l'obra escrita o amb les preferències literàries. Així Joan López Casasnovas, que durant anys va usar el pseudònim Pere Xerxa com escriptor és retratat com un pescador. Cada fotografia va acompanyada d'un text seleccionat d'un autor de referència i d'una explicació del perquè d'aquesta tria personal, així per exemple l'historiador Miquel Àngel Casasnovas, va elegir *L'Odissea*, com el primer llibre de relat històric, o bé Pau Faner tria un llibre d'aventures *El Corsari Negre* de Salgari. L'exposició va ser tot un èxit a Ciutadella perquè és una visió fresca, desenfadada dels escriptors, posats en tessitures a vegades còmiques, altres iròniques o simplement ocurrents.

22

• Lectures

HISTÒRIES PER A ADULTS

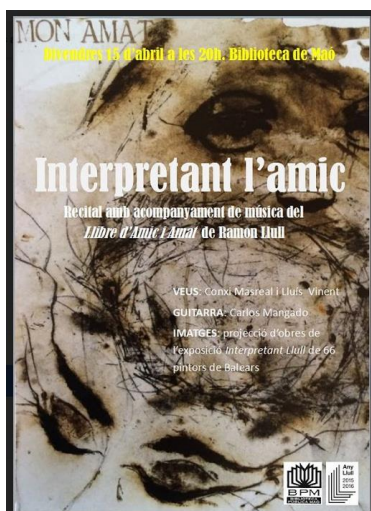
CONTADES PER JORDI ODRÍ

Històries per a adults. Dia 18 de desembre del 2015 l'actor Jordi Odrí va fer una lectura dramatitzada de dos contes extraordinaris de dos escriptors "maudits" de la literatura francesa més trencadors: Jean Cocteau i Boris Vian. Històries per a adults, divertides, surrealistes i pujades de to. Després de la lectura, l'actor ens va fer una semblança dels dos escriptors i s'estableix un diàleg amb els assistents.

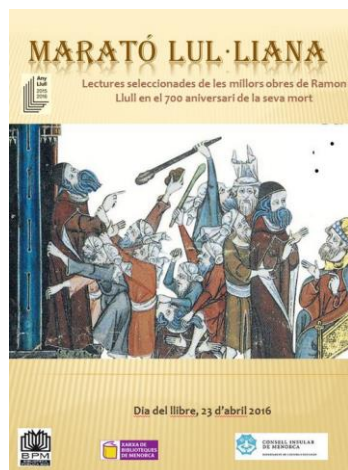

Contes d'amor (i desamor). La biblioteca Pública de Maó va organitzar dia 18 de març de 2016 la lectura de contes escrits en els tallers d'escriptura creativa d'Ana Haro. Els tallers d'Ana Haro tenen un èxit notable entre les persones que els rossega el cuc de l'escriptura. Ana Haro, periodista, té una mà especial per motivar en els seus participants. Porta els tallers vinculats a l'Ateneu de Maó i al Cercle Artístic de Ciutadella. Els resultats d'aquests tallers són d'una gran qualitat. En aquesta ocasió el tema triat amor-desamor dona molt de joc i una saludable diversitat de mirades. La lectura va ser acompanyada d'un trio musical, Topsy Gipsy, amb melodies de blues i jazz.

Interpretant l'Amic. Lectura dels versicles del *Llibre Amic e Amat* de Ramon Llull amb els actors lectors Conxi Masreal i Lluís Febrer i acompanyament de guitarra de Carlos Mangado. Durant la lectura es van projectar les obres dels seixanta-sis artistes plàstics que van participar al projecte Interpretant Llull el 2009. Va ser una de les activitats organitzades amb més èxit i més lluides.

Enregistrament de ràdio. Durant els mesos d'octubre i novembre es va preparar i enregistrar la quasi totalitat del llibre d'Amic e d'Amat de Llull als estudis de la Ràdio Menorca Cadena SER. L'extraordinària col·laboració dels periodista Luís Soler i la seva implicació ha fet possible que cada dia se sentís per la ràdio un versicle de Llull. Ha estat possiblement l'actuació amb més projecció a Menorca, pel fet que aquest enregistrament arriba cada dia als oïdes de milers de persones de l'illa.

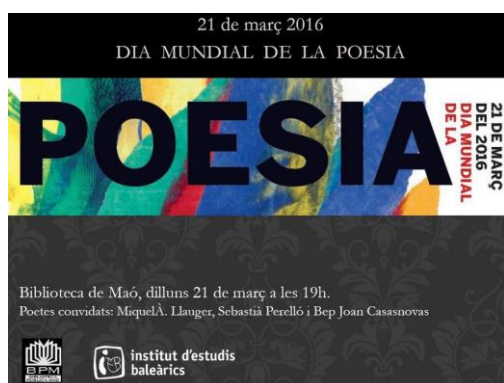

Marató lul·liana. Lectura de textos de Ramon Llull per persones diverses durant el matí del dia del llibre el dissabte 23 d'abril durant tot el matí. Aquesta activitat es va dur a terme a quasi totes les biblioteques de la Xarxa. La de Maó va comptar amb la col·laboració de l'àrea de cultura de l'Ajuntament de Maó que hi posà l'equip de so i la ubicació a la plaça de la Reina. Hi van participar 27 lectors i es van llegir textos escollits de diverses obres com Llibre d'Amic i Amat, Llibre de les bèsties, Vida coetània, i altres.

El Verger de l'amat. Lectura poètica. Activitat organitzada entre El setmanari El Iris i la Biblioteca Pública de Maó. Es va celebrar al pati de Santa Clara de Ciutadella amb els intèrprets l'atriu Montse Germán, en la veu, i del músic Ferran Pisà, a la guitarra. Van fer una interpretació deliciosa dels textos de Llull. Es va comptar amb la col·laboració de la Fundació Baleària i de l'Ajuntament de Ciutadella.

24

Dia internacional de la poesia. La Biblioteca Pública de Maó celebrà el Dia Mundial de la poesia, 21 de març de 2016, amb un recital. El programa consisteix en dues activitats organitzades per la Biblioteca Pública de Maó amb el suport de l'IEB en el marc del programa TALENTIB d'intercanvi entre escriptors de les Illes Balears, específicament en el Circuit de Literatura. Es van celebrar dos actes: un per a estudiants de secundària i un altre per a públic adult. Els participants van ser els poetes: Sebastià

Perelló, Miquel À. Llauger i Bep Joan Casanovas, i el glosador Joan Pons de Soca de Mots. De manera que es va poder acarar la poesia dita “cultura” amb la poesia popular d'arrel tradicional. Es va fer lectura del poema d'Olga Xirinacs en diverses llengües per part dels alumnes com a pregó del dia.

● **Activitats externes**

Anomenam activitats externes aquelles en les quals la Biblioteca Pública de Maó no participa en la seva organització i es limita a cedir l'espai per a la seva celebració. Són moltes les entitats públiques i privades que sol·liciten la sala d'actes o altres dependències per fer-hi actes. Cal dir que la gran majoria es vehiculen a través d'una sol·licitud on line. La Biblioteca es va dotar d'una normativa per a l'ús i cessió de la sala d'actes. Creiem que aquesta és una de les funcions que fa i ha de continuar fent una biblioteca pública. Hem hagut de rebutjar demandes perquè no eren incloses dins els criteris fixats. Han celebrat actes externs les següents entitats:

- Cercle Podem Menorca
- Assemblea Estudiants per l'Escola Pública
- Associació de Venedors Ambulants
- Cine Forum Drets Humans
- UNED
- Ajuntament de Maó (formació per a funcionaris)
- Plataforma PAH
- Teatre per a discapacitats
- Fons Menorquí de Cooperació
- Col·lectiu Luna Roja
- Institut Estudis Baleàrics
- Associació Ben Amics

7. Infraestructura i Equipament

El Ministeri de Cultura va fer una inversió de 140.378 euros en la **climatització** de la segona planta de l'edifici, destinada a l'arxiu històric i al fons antic. Aquesta millora permet que l'estabilitat de temperatura i humitat afavoreix la conservació dels documents. D'altra banda s'han tapat amb paper blanc els vidres de les finestres que donen a migjorn per evitar l'entrada de sol, sempre perjudicial als documents. Hem habilitat l'espai que dona al balcó nord, damunt el penyal del port, com una **sala de reunió** per oferir als col·lectius que ho demanin. Està pensat com un lloc de trobada de grups com associacions o per a alumnes que hagin de fer treballs de grup. Encara hi manca aïllar-lo del soroll de les màquines de refrigeració. està dotada d'un ordinador, i una taula gran amb cadires i una pissarra vileda.

Quant a la **sala d'infantil** hi hem fet dues intervencions: hem instal·lat una cortina negra per a escenografia dels contacontes i hem comprat una estora gran de 3x3 metres que serà ubicada al a zona dels més petits i la podem traslladar a l'espai dels contecontes en cas de celebrar-hi alguna activitat. Pel que fa a la **sala d'actes** hem comprat un projector de gamma alta per a millorar sobretot la projecció audiovisual, molt deficitària amb el projector que es va instal·lar el Consell de resultes d'haver-se espanyat el nostre. La idea

és que la projecció permeti també passar vídeos i pel·lícules amb una mínima qualitat d'imatge. Hem comprat dos llums per a lectura de faristol.

Les compres d'equipament fetes durant el 2016 han estat les següents:

- 6 butaques
- 6 cadires de lectura
- 6 mobles expositors de llibres
- 3 vitrines de vidre per exposicions
- 2 Llums led per faristol
- 2 carros metàl·lics per llibres
- Diversos expositors de metacrilat
- 6 expositors d'alumini
- 15 auriculars
- 1 reproductor de DVD
- Cortines i estora per la zona infantil
- 2 Taules per tallers
- Bomba d'aigua
- Cablejat per ampliació de la cobertura del WIFI
- Instal·lació de punts d'accés inalàmbic per ampliació de la cobertura del WIFI
- 2 estacions de treball per préstec de llibres
- Màquina d'autopréstec de llibres
- Servidor HP
- Projector Espons per a la sala d'actes
- SWITCH de 48 ports
- 2 discos durs externs

Deficiències:

1. Cal fer constar que la fusteria exterior de l'edifici, a causa del poc manteniment presenta un estat molt deteriorat. El director ha elaborat una memòria justificativa i un pressupost per tal que sigui remès a la Direcció General de Coordinació de Biblioteques del Ministeri de Cultura per tal que s'hi faci una inversió i millorar l'estat de la fusteria exterior.
2. Un dels urinaris per a homes de la planta baixa va haver de ser tapiat a causa d'una avaria de difícil solució. S'optà per inutilitzar-lo car les obres de reparació són costoses ja que caldria obrir el sòl i fer obra gossa, la qual cosa ara la biblioteca no pot fer.
3. Cada any se sol produir algun desperfecte a la teulada. Enguany hem hagut d'adobar una dotzena de teules que van volar amb una tramuntanada. Els veïns de l'edifici Marès ens tenen advertits de la perillositat d'això.
4. La manca d'espai obliga a llogar un magatzem al carrer Oquendo de Maó. Aquest local, tot i les millores introduïdes en el darrer any, no és un lloc adient per a la conservació dels documents. El dipòsit del carrer Oquendo necessita una revisió de dalt a baix.

Propostes d'actuacions en infraestructura per al 2017
Separar amb una porta de vidre l'espai de lectura d'adults de la zona infantil per no interferir una activitat amb l'altra.
Reordenació i neteja del magatzem del carrer Oquendo
Arreglar l'escala principal que està molt deteriorada, el sòl i les parets
Renovar la fusteria exterior o bé arreglar-la i millorar eficiència energètica
Aïllar del soroll la sala del fons com a sala de reunió
Posar agulles anti-coloms a la teulada de la façana principal
Rascar i pintar la barana de ferro del balcó i les reixes de les finestres

8. Recursos humans.

27

El número de llocs de treball assignat a la Biblioteca i Arxiu Històric de Maó és de 22 persones. Actualment hi treballen 9, més una contractada a 10 mesos amb pressupost propi. Aquesta biblioteca és la segona més mal dotada de personal de totes les biblioteques Públiques de l'Estat atenent una població similar. Resulta evident la manca de personal per atendre no només la gestió del dia a dia sinó també la dificultat que suposa per engegar programes, activitats i projectes. Especialment greu és el cas de l'arxiu, perquè no té ni pressupost assignat ni cap persona que el pugui atendre. Les poques gestions que es fan es redueixen a la petició de documentació per part dels investigadors i que realitza una auxiliar administrativa.

Com cada any s'ha procedit a la contractació parcial 9 mesos de Carmen Rodríguez per a tasques de catalogació. Per l'eficiència de la treballadora i pel coneixement en la gestió del programa es va acordar de renovar el seu contracte per al 2017. Es va proposar que la seva jornada laboral durés 11 mesos al llarg de l'any amb un horari equivalent a la setmana.

Des del març del 2016 l'ordenança Andrés Robles Martínez, que tenia una comissió de serveis parcial, va tenir una comissió de serveis total, és a dir un crèdit horari sindical de temps total, de manera que va deixar de treballar a la Biblioteca. De llavors ençà fins a l'actualitat no ha estat suplert per cap altra persona, de manera que hem perdut un lloc de feina. Esperem que per al 2017 es pugui restituir la seva plaça atesa la necessitat. Dels 4 ordenances assignats, actualment només estan ocupats dos.

Prejubilació de Margarita Moragues: assignada a la biblioteca com a ajudant de biblioteca és un peça clau dels recursos humans. En aquesta memòria volem deixar constància de la seva feina ben feta, de la dedicació posada i de tots els seus esforços. Ha treballat a la nostra biblioteca d'ençà de jove i ha fet tota la seva vida laboral aquí. La prejubilació implica que a partir de gener del 2017 farà $\frac{1}{4}$ de la jornada laboral, que probablement concentrarà en 10 setmanes continuades. La resta de la jornada que deixa de fer Marga Moragues serà feta per la contractació parcial d'Antònia Soler Florit de $\frac{3}{4}$ de jornada laboral. Durant les primeres setmanes n'Antònia Soler aprendrà de la mà de Marga Moragues les tasques i les funcions per gestionar bàsicament el sistema informàtic i els programaris usats per a la biblioteca.

Entre el 14 d'octubre i el 25 de novembre hem tingut en contracte de pràctiques a Dani Sintès Guàrdia a través del programa FIOP-DIM 15. És un contracte de formació en pràctiques per a persones amb discapacitat amb l'objectiu de fomentar la inserció laboral. El total d'hores de pràctiques han estat de 120h. Aquest contracte va ser signat amb la EBAP. Es va fer una valoració positiva i es va comunicar la disponibilitat de la Biblioteca Pública de Maó a continuar col·laborant amb el programa en el futur.

La biblioteca va iniciar un projecte de **voluntariat**. Tanmateix no ha donat la resposta requerida, a causa de l'atenció que requereix el projecte. Es va intentar d'integrar el voluntariat de la biblioteca amb el voluntariat que organitza l'ajuntament de Maó, però no s'ha portat a terme. Es va fer una primera recollida de persones disposades a fer de voluntaris i es van apuntar un total de 14 persones. De totes elles dues realitzen tasques específiques: una s'encarrega de portar els préstecs a domicili a persones amb mobilitat reduïda, l'altra fa lectura a un grup de persones majors a la residència geriàtrica de Maó. Tot i que es va redactar un projecte per disposar de voluntariat, no s'ha desenvolupat per manca de temps per a gestionar-lo. Es proposa que en un futur es pugui posar en marxa.

9. Organització interna

Cada setmana es fa una reunió de tot l'equip del personal de la biblioteca. Es redacta una acta breu dels acords presos. El director comunica les informacions importants i es mira d'arribar a acords sobre gestió, programes, activitats, etc.

Una de les prioritats marcades en l'anàlisi DAFO fixava que calia reordenar les tasques i les funcions en la gestió de la biblioteca. Per fer-ho era necessari de marcar uns criteris compartits per al funcionament dels diversos serveis que es presten. En aquest sentit al llarg de l'any hem treballat documents per tal de consensuar aquests criteris. Aquests documents són els següents:

- Criteris generals per la l'hemeroteca
- Criteris per a l'esporgament
- Normativa d'ús de la sala d'actes
- Criteris per a la suspensió d'usuaris (esborrany)
- Normes d'accés a Internet
- Normes d'ús de les Tablets
- Document de tramitació de donacions (no patrimonials)

Queden encara altres documents que s'hauran d'anar treballant per al 2017. Aquests documents que fixen criteris són també compartits per la Xarxa de Biblioteques de Menorca, si bé cada biblioteca els adapta a la seva realitat.

29

Una de les feines que s'han desenvolupat és la definició de les tasques que fa cada persona segons les seves responsabilitats, categoria professional i lloc de treball que ocupa. En aquest sentit s'ha elaborat una graella en la qual es fixen tots aquests detalls. Amb tot resulta difícil a vegades arribar a un acord.

Queixes i suggeriments. Durant el 2016 s'han rebut 4 queixes (més una altra que no va deixar ni el seu nom ni el seu contacte) a les quals s'ha donat resposta, un suggeriment i una felicitació. Dues queixes per la connectivitat wifi que prest serà solucionada amb el nou sistema que s'instal·larà. Una altra pel tracte del personal al missatge de l'empresa de valisa, que no hi va haver manera de parlar-hi, però que després es va donar per solucionat. L'altra queixa era per permetre propaganda de Testimonis de Jehovà. En aquest cas va parlar el director amb la persona que va presentar la queixa i com que una de les normes de la biblioteca és no permetre proselitisme de tipus religiós, simplement es van retirar els fulletons. D'altra banda uns representants dels Testimonis de Jehovà es presentaren al despatx del director amb la sol·licitud de realitzar un acte a la biblioteca. El director els va comunicar que no es permeten actes d'aquests tipus segons la normativa interna que tenim aprovada relativa a l'ús de la sala d'actes. van acceptar l'explicació i els vaig suggerir altres llocs que podrien demanar. El suggeriment demanava ampliació d'horaris, la resposta al qual va ser de desestimar-ho per manca de personal. Amb tot consideram que l'horari d'obertura al públic és suficient amb les 44 hores setmanals.

Resultats de la valoració d'algunes propostes de resolució al diagnosi DAFO

DEBILITATS	Propostes per afrontar debilitats	
D2.Tot i la capacitat de feina, l'equip necessita organitzar-se millor.	Elaborar una graella amb les tasques de gestió i els recursos humans disponibles, indicant les necessitats i les prioritats, per tal de millorar l'organització interna, analitzar els defectes, evitar càrregues, rectificar errors i consensuar solucions.	3,2
D4. Relació difícil entre el personal.	Ser escrupolosos i tolerants en el respecte a les persones i les seves feines.	3,3
D5.Excessiva responsabilitat del personal i poc valorats. Estrès en l'equip	Tenir en compte totes les feines i valorar-les en igualtat pel bon funcionament d'una biblioteca ben organitzada.	3,5
D7. Manquen criteris clars per repartir les competències de cada persona de l'equip.	Establir criteris objectius i compartits per a les funcions i competències de cada membre de l'equip segons les aptituds i les habilitats personals i d'acord amb la normativa de la Funció Pública.	3,6
	En cas de compartir tasques cal compromís i responsabilitat.	4,6
D8.Manca de motivació de l'equip de la biblioteca.	Establir un sistema de comunicació entre l'equip per compartir.	3,6
	Fixar objectius individuals i compartir-los en grup.	3
	Valoració emocional de les persones de l'equip.	3,2
	Aclarir les directrius de la biblioteca i assumir-les amb motivació.	3,4
D9.Dificultats per assolir els objectius i el programa de l'equip.	Establir les competències de cadascun dels membres de l'equip, derivades de les seves responsabilitats i de les quals n'ha de donar compte.	2,4
Problemes amb horaris, especialment vacances de Nadal i estiu.	Disposar de dues persones més per fer torns de doble plantilla	1
	Reclamar que es cobreixi del tot la plaça de l'alliberat sindical.	2,4
	Establir un Horari de Nadal especial.	1,7
D14. Organització poc adequada de les tasques individuals de l'equip	Clarificar com, quan i qui fan tasques ordinàries de gestió. Aquest punt i altres de les debilitats es poden resumir en la falta d'una millor organització i planificació de les tasques a fer dins el centre perquè falta una persona que organitzi i dirigeixi tots aquests punts.	2,2
	Establir un "calendari" de torns on s'especifiquin les tasques diàries, setmanals i mensuals i les persones responsables de dur-les a terme.	2,7
D19.Poc contacte amb grups de joves	Oferir un tipus d'activitats adreçades a grups de persones entre 12 i 18 anys, especialment aquells que tenen poca o nul·la relació amb la biblioteca. Caldria establir alguna col·laboració amb l'Ajuntament de Maó i el Casal de Joves.	5,1

	Es proposa separar de forma atractiva la secció de còmics i pel·lícules manga, d'interès per a joves. Igualment es pot oferir un taller de dibuix manga.	2,6
	Es proposa de fer una secció específica amb llibres, revistes, pel·lícules...) relacionada amb activitats esportives (running, bicicletes, triatlons, escalada...) com a centre d'interès, publicitar-ho pels centres de secundària.	2,7
	Es proposa d'aprofitar els treballs proposats a les escoles per fer centres d'interès.	3,4
AMENACES	Propostes per afrontar amenaces	
A5.Falta d'un tècnic d'arxius.	Cal dotar-se de més personal subaltern i de més auxiliars.	0
A7.Millora del préstec automàtic.	Observar el funcionament de l'autopréstec i deixar constància de les incidències per trobar les solucions d'acord amb les necessitats.	5,7
A8.Les expectatives dels polítics que no tenen en compte les necessitats.	Fidelitzar els usuaris i comprometre'ls	4,4
	Direcció compromesa amb l'equip quan les expectatives dels responsables polítics es tornen en amenaces.	4,2
A9.Mala senyalització urbana de la biblioteca.	Realitzar una petició expressa a l'ajuntament de maó perquè disposi d'una senyalització vertical adequada per a la biblioteca.	5,1
A13.Manifestacions diverses de la crisi.	Elaborar i executar un Pla d'estalvi pressupostari.	6,3
A14. Manca d'una política bibliotecària a nivell balear	Definir les relacions BPM-Xarxa de Biblioteques de Menorca per tenir una línia conjunta.	4,8
	Plantejar quina és la postura de Menorca dins el conjunt de la política bibliotecària de Balears.	2,8
	Tenir una veu comuna a nivell de comunitat de cara al Ministeri de Cultura	4,2
A10.El risc d'abastar més del que es pot assolir en responsabilitats.	Fer reunions regulars per tal de tractar temes de gestió del grup i mirar d'unificar criteris.	5
A19.Poca autonomia per comprar material d'oficina.	Negociar amb el CIME una partida del pressupost per tenir més autonomia per a la compra de material d'oficina	4,2
OPORTUNITATS	Propostes per aprofitar oportunitats	
O7.La interacció entre la Biblioteca de Maó i la Xarxa de Menorca.	La interacció entre la Biblioteca Pública de Maó i la Xarxa de Biblioteques de Menorca és una oportunitat per aprendre altres maneres de fer, compartir experiències i col·laborar a diferents nivells.	4,7

O8. Mantenir la despesa en adquisicions de novetats.	Convertir l'oportunitat en compromís	6
O9. Igualtat d'oportunitats que oferim als usuaris	Aprofundir a donar opcions obertes d'accés a usuaris.	6,7
O13. La crisi ha provocat més ús de la biblioteca.	Augment d'usuaris i d'usos arran de la crisi econòmica. La biblioteca socialitza més els recursos i es fan més préstecs.	6,3
O14. Bona disposició de les escoles als serveis de la biblioteca	Potenciar la relació amb les escoles com a canal a través del qual podem arribar al públic més jove per tal d'iniciar-los com a usuaris potencials dels nostres serveis.	7,7
	Oferir visites a la biblioteca a grups d'alumnes amb activitats atractives.	7,5
	Crear noves activitats per no repetir sempre el mateix i tenir un ventall més ampli d'oferta didàctica i treure un millor profit del fons de la Biblioteca.	7,4
O19. Publicitat de la biblioteca a l'entorn.	Cal ser més actiu amb les notícies relacionades amb la biblioteca i posar-ho a la web i al facebook com a forma ràpida d'arribar a la gent. La web ha de ser més viva i dinàmica per ser més atractiva.	6,1
	Es proposa de ser més present a la premsa local: notificar totes les activitats que es realitzen a les biblioteques. Cal també aparèixer a les agendes culturals diverses de Menorca.	7,1
	Es proposa de estar en contacte amb l'oficina d'informació turística de Maó i disposar de tota la informació que es genera en aquest sentit.	3,8
	De cara al turisme es proposa de fer socis provisionals durant l'estada turística i publicitar millor el llibres de lectura en v.o. d'altres llengües.	6,2
	Informar del servei wifi gratuït a turistes, creuaristes, i a la gent en general per a gestions relacionades amb els viatges.	5,8
MITJANA TOTAL		4,27

Observacions: La nota mitjana global de 4.27 indiquen uns mals resultats, un suspès, en termes acadèmics. L'anàlisi que el director en fa és negatiu. Es tracta d'una autovaloració de l'equip i del funcionament com a equip i com a biblioteca. Passats els 14 mesos de l'anàlisi del DAFO realitzat quan va entrar el nou director Francesc Florit, es dedueix, si es donen com a vàlids els resultats, que la gestió de la biblioteca, els problemes detectats i les vies de solució indicades, tot plegat ha estat decebedor. Davant açò es planteja la

necessitat de revisar l'assoliment dels ítems de resolució i mirar maneres per trobar solucions.

Hi ha una gran disparitat de valoracions que van en molts casos del 0 a 10 en un mateix ítem i per tant la variació típica resulta extraordinàriament alta, màxima, la qual cosa resulta com a mínim sorprenent i que resta credibilitat a la puntuació. Cal indicar també que hi ha hagut molts ítems que no s'han respost, que pot ser causat per diversos motius, entre els quals destaca la idea que no s'entenien o bé no es tenia informació sobre el tema.

Els pitjors resultats són els extrets a l'apartat de DEBILITATS amb una mitjana de 3 punts. També hi ha resultat negatiu a l'apartat de AMENACES amb una mitjana de 3.8. L'apartat de OPORTUNITATS és aprovada amb una mitjana de 6.27. En tot cas el resultat global és negatiu. Els ítems on hi ha els resultats més dolents es refereixen a aspectes de l'equip de persones, a la seva cohesió i coordinació, al funcionament intern de la biblioteca i a l'organització dels horaris i calendaris personals. És sembla el problema recurrent. Els ítems que presenten millores són els referits a les relacions amb entitats externes, els lligams amb l'entorn i a les activitats programades. Cal incidir en la necessitat d'abordar els problemes, especialment en l'actitud i el compromís de cadascun.

Enquesta de satisfacció. Pendent de resultats

10. Pressupostos

La Biblioteca pateix actualment unes deficiències que caldria corregir per tal que esdevengui un equipament de qualitat al servei de la ciutadania. Aquestes deficiències són descrites en els diversos aspectes i se'n proposen actuacions concretes en deu àmbits per solucionar-les. Totes aquestes consideracions es poden resumir en dues: falta de personal i pressupost insuficient.

A tall de comparació hem cercat informació del MECD en el document [*Las Bibliotecas públicas españolas en cifras*](#), referit al 2014, disponible a Internet, sobre les despeses de Biblioteques Públiques de l'Estat que són similars en població a la de la nostra biblioteca i hem elaborat el següent quadre:

indicador	Maó	Teruel	Soria	Huesca	Segovia	Cuenca
població	30.000	35.000	40.000	52.000	54.000	55.000
pressupost	178.013	142.830	327.598	989.512	87.303	281.414
despesa de personal	309.196	709.310	831.251	2.103.029	637.040	1.280.531
TOTAL	542.432	852.140	1.158.813	3.092.541	724.343	1.561.945
despesa/habitant	19.37	23.94	29.59	22.91	13.74	28.18
despesa/personal/habit	11.04	19.93	21.22	18.26	12.08	23.10

El pressupost per al 2017 augmenta en 15.000 €.

Execució del pressupost de 2016

Capítol 2

Subcapítol	Descripció	Total	Despeses	Diferència
2020000	Lloguers	4780	5045,64	-265,64
2120000	Manteniment d'edificis i altres	2290	4630,9	-2340,90
2130000	Manteniment i reparació d'instal·lacions i maquinària	11882	8208,82	3673,18
2160000	Reparació i manteniment d'equips informàtics	15035	7220,03	7814,97
2200000	Material d'oficina ordinari	240	197,65	42,35
2200100	Subscripcions i publicacions	7518	9662,55	-2144,55
2210000	Subministrament d'energia elèctrica	24660	18125,35	6534,65
2210100	Subministrament d'aigua	1032	632,1	399,90
2220300	Comunicacions informàtiques	180	166,98	13,02
2230000	Transports	0	0	0,00
2240000	Assegurances	0	271,75	-271,75
2250200	Obres	0	0	0,00
2260200	Difusió i campanyes de divulgació	3750	2667,13	1082,87
2269902	Despeses diverses (inclou BCF)	1800	1331,98	468,02
2269960	Promoció de la lectura	3000	5278,25	-2278,25
2270000	Prestació de serveis: neteja	30500	27292,47	3207,53
2270100	Prestació de serveis: vigilància	300	121	179,00
2270603	Prestació de serveis: catalogació (Carmen Rodríguez)	21102	20301,37	800,63
2279902	Prestació de serveis: manteniment Absys	0	8950,36	-8950,36
Total despeses capítol 2		128069	120104,33	7964,67

35

Capítol 6

Subcapítol	Descripció	Total	Despeses	Diferència
6250000	Compra mobiliari	0	8804,86	-8804,86
6260800	Material informàtic	2400	15972,68	-13572,68
6270000	Instal·lacions	0	5078,54	-5078,54
6290000	Altres immobilitzat material-publicacions	35000	35242,78	-242,78
6330000	Altres despeses en equipaments	500	346,54	153,46
6330100	Altres despeses en equipaments: compra de mobiliari	5000	2.395,98	2604
6400000	Altres immobilitzat material: plataforma ebooks	7600	3.651,82	3948,18
Total despeses		50500	62688,34	-12188,34

capítol 6

Total despeses capítol 2 i 6	182792,67
---------------------------------	------------------

Total pressupost	178569
---------------------	--------

Despeses
Extraordinàries

2200100 El Temps i Diari Ara	595
------------------------------	-----

2269960 ENCABO HUERGA, BEATRIZ	1228,15
--------------------------------	---------

6250000 Vitter Europe SL	F-0263	4657,29	Compra de 3 vitrines per exposicions
--------------------------	--------	---------	---

6250000 Vitter Europe SL	F-0268	388,41	Transport vitrines de Barcelona a Menorca
		6868,85	

Total pressupost + Despeses Extraordinàries	185437,85
--	-----------

Total – Despeses efectuades	2645,18
-----------------------------------	---------

11 Formació

Formació comuna. L'equip humà complet de la biblioteca, onze persones, va realitzar un curs d'autoprotecció arran de la redacció del Pla d'emergències. El curs va consistir en l'aprenentatge de la gestió davant emergències: establir el protocol d'actuació, assignar els rols i aprendre a usar els equips d'extinció d'incendis i d'alarmes. El curs va ser donat per Ángel Díez de l'empresa autora del Pla d'Autoprotecció Chuub Parsi i es va dur a terme els dies 13 i 14 de novembre de 2015 amb una durada total de 8 hores.

Durant el matí del 22 de novembre de 2016 van participar a la formació per a bibliotecaris Antònia Cardona, Matilde Valero, Francesca Martí, Francesc Florit i Joaquin Pons sobre l'organització del temps i de l'espai de l'hora del conte impartida per Joan Boher a la Biblioteca de Es Mercadal amb una duració de 3 hores.

A finals d'any se va realitzar un minicurs d'urgència per aprendre a restaurar llibres en mal estat. Tot i que hi ha assignat una persona a aquesta feina, la majoria del personal de la biblioteca hi va assistir. Impartir per la restauradora que treballa a la biblioteca en conveni de serveis Judit Tur, ens va donar unes nocions bàsiques de material adequat i de tècniques senzilles per adobar un llibre malmès.

Formació individual. Anna Fernández va realitzar una formació sota el títol *Como atender al usuario de la biblioteca* a càrrec de Blanca Blázquez Viedma, un curs on line amb una duració de 50 hores. Matilde Valero del Valle va fer formació individual de 55 hores en format telemàtic del curs impartit per la Fundación German Sánchez Ruiperez titulat *Transformar usuarios al s. XXI*.

37

Demanda de formació. Resulta necessària la formació constant del personal, especialment tenint en compte la transformació que experimenten les biblioteques en aquest inici del nou segle. Els requeriments de formació de bibliotecaris i dels auxiliars de biblioteca són diversos i inajornables. En ser a Menorca un col·lectiu minoritari, caldria que el Consell Insular fes un esforç per atendre aquesta necessitat. Els àmbits de formació abasten camps com la nova catalogació RDA, estratègies de comunicació, actualització en programari i ús de noves eines audiovisuals, la dinamització lectora, l'atenció a la diversitat d'usuaris, etc. Es planifica una formació més completa per tota la Xarxa de Biblioteques de Menorca per al 2017.

12. Comunicació

La Biblioteca disposa d'una **PÀGINA WEB** (www.bibliomao.es) a través de la qual es gestiona l'agenda d'activitats i les notícies que es generen. La web és el centre de la majoria de tasques pròpies de la biblioteca: els contactes, la petició d'informació, la comunicació d'actes, les normes de funcionament, l'accés al fons documental i als diversos catàlegs, etc. D'altra banda també mantenim obert un mur al **FACEBOOK** (www.facebook.bibliomao.es) en el qual es penegen totes aquelles notícies, actes i activitats que ens semblen d'interès per als nostres usuaris, especialment relacionades amb la lectura i els escriptors. Sovint s'usa el servei de **sms** per avisar els usuaris sobre desiderates, reserves, préstecs interbibliotecaris, etc.

Per a cada activitat dissenyam un **cartell** i n'imprimim uns pocs que són distribuïts per les diverses cartelleres de la biblioteca. Sovint utilitzam els **correus electrònics** per avisar de la celebració d'actes i activitats.

La majoria de les activitats programades són també notificades a les agendes que tenim a Menorca, sobretot a l'**Agenda cultural** que gestiona el Departament de Cultura del Consell insular i l'agenda **Nan Ventura**, que gestiona una empresa privada. Una de les tasques que es faran en breu des del Departament de Cultura és engegar un nou sistema d'agenda que permetrà una comunicació més eficient.

Sovint també es redacten **notes de premsa** que són enviades al s diaris locals (Diario Menorca i Menorca al dia) i a la Ràdio Menorca Cadena Ser per difondre les activitats de la biblioteca. Aquestes notificacions són prèviament enviades als gabinets de comunicació del Consell Insular i de la Direcció General de Cultura de la Conselleria de Transparència, Participació i Cultura. S'han enviat 10 articles d'opinió:

La biblioteca en anys propers. novembre 2015
 Llull excepcional. 5 febrer 2016
 Tres moments crucials de la recerca arqueològica. 12 maig 2016
 L'arxiu i el servei a la memòria. 13 juny 2016
 Trobada de grups de lectura. 7 juny 2016
 La Biblioteca ara, Revista Àmbit. setembre 2016
 Traduir x transcendir. 26 setembre 2016
 Els camins de l'escriptor. 26 octubre 2016
 La biblioteca la fan els lectors. 28 octubre 2016

38

Tanmateix, malgrat els esforços, notam que la política de comunicació no funciona de manera prou eficient. Hem constatat que algunes activitats no han arribat als usuaris potencials i açò ha provocat una assistència pobra a l'acte o activitat. És probable que l'excés d'oferta d'oci de Maó en dies senyalats sigui un factor. Però també cal indicar que, en la nostra opinió, hi ha poc consum cultural. Els pressupost de la Biblioteca no permet editar cartells en paper i per tant tot es fa en format digital.

13. Col·laboracions

Un dels objectius fixats en el Pla Estratègic 2016-2017 és el de col·laborar amb les entitats ciutadanes, tant públiques com privades. La Biblioteca ha establert relacions de forma habitual amb tot un seguit d'entitats i ha col·laborat en diversos actes i activitats:

Biblioteca Pública i Arxiu Històric // Pça. Conquesta, 8. 07701-Maó // www.bibliomao.es // info@bibliomao.es // tel. 971369190.

Ajuntament de Maó: Programa de l'anella cultural, Dia de la dona, Itinerari britànic.

Illetra: Diversos projectes que estan en procés (Ruta literària, Ruta Pasqual Calbó)

Talleres Islados: conveni de col·laboració amb una conferència dels seus ponents - convidats.

Cercle Artístic: conferència Dr. Antoni Bordoy

Clubs de Lectura: trobada insular de clubs de lectura

IME: creació del grup de treball Els noms del port amb Xavier Gomila a partir de les Jornades Europees de Patrimoni.

Museu de Menorca i IME: Plecs de Lectura, edició de 12 fulls amb textos d'autors de Menorca amb il·lustracions d'artistes illencs

Fira de cultura japonesa. Recinte firal de Es Mercadal: préstec de col·lecció de còmic manga.

Podem Menorca: cicle de cinema i debats

Ràdio Menorca Cadena SER: enregistrament i difusió Llibre d'Amic i Amat

Diario Menorca: publicació de la sèrie de 12 articles *Digues foll Ramon* en commemoració de l'Any Lull

IEB: jornades de formació per a artistes plàstics

IES Pasqual Calbó i Cap de Llevant: Dia Internacional de la poesia

14. Propostes

L'apartat de propostes es desenvolupa de forma extensiva al document de la **Programa d'actuacions 2017**. Aquí n'indicam un resum. Amb tot cal dir que resulta difícil de planificar totes les activitats que la Biblioteca porta a terme perquè sovint van sorgint propostes i novetats al llarg de l'any.

39

Com a propostes destacam:

- Circuit d'escriptors: promoció dels escriptors de Menorca (diverses actuacions)
- Plecs de Lectura (IME, Museu, Biblioteca)
- Any Pasqual Calbó (diverses actuacions)
- Jornades Europees de Patrimoni
- Documents d'arqueologia menorquina. Centre d'interès arran del Congrés d'Arqueologia.
- Memòria Històrica: l'exili menorquí Doc. Josep Portella)
- Il·lustranda. Projecte d'exposicions il·lustradors de Menorca.
- Agafats de la mà (diverses actuacions de promoció lectura infantil)
- Illetres (itinerari Britànic, itinerari Calbó)
- Concert glosa-rap
- Maridatge literatura i vi. Amb la col·laboració del Restaurant De vins

15. Conclusions

Les biblioteques públiques experiencien una profunda transformació tant en els usos com en les funcions. Són dels pocs serveis culturals gratuïts. Entrar i ser atès en els diversos serveis no costa res a l'usuari. Una biblioteca que respongui a les expectatives de la comunitat ha d'estar arrelada en aquesta comunitat i ha d'establir lligams amb la xarxa social. cal per açò aprofundir i millorar les col·laboracions i fixar una estratègia de comunicació més eficaç de la qua ara tenim. Encara

que sigui una obvietat, també cal dotar la biblioteca de les eines virtuals que ofereix la societat de la comunicació. I d'altra banda caldria comptar amb més participació dels usuaris en la definició dels programes i els reptes perquè tinguin sentit i respongui a les seves necessitats. Així seria bo desenvolupar el voluntariat.

Les biblioteques tenen una alta consideració per part dels usuaris segons un estudi elaborat pel Ministeri el 2009, *Opiniones y actitudes de los usuarios en las Bibliotecas Públicas del Estado*, dirigit pel Professor Hilario Martínez. Cal mantenir i augmentar aquesta consideració.

Aquesta memòria dóna compte dels serveis, les activitats i les tasques dutes a terme i, tot i que és millorable en molts aspectes, consideram que el balanç és positiu. Cal treballar en la cohesió de l'equip de la biblioteca per arribar a consensuar els procediments, la distribució de funcions i els acords en la gestió per millorar els serveis prestats. Caldrà també evolucionar en el perfil professional de les persones que hi treballen, des del perfil convencional cap a un perfil més dinàmic, perquè les biblioteques passen de ser contenidors d'informació a proveïdors de continguts, i passen de oferir serveis generals a personalitzar el serveis, passen de ser magatzems de documents a centres d'interacció social i cultural, lligats a l'entorn, passen de ser llocs de col·lecció a nuclis de connexió. Açò implica un canvi de rol de dels bibliotecaris.

Des del punt de vista personal, com a actual director de la biblioteca, consider que són quatre els aspectes que reclama una atenció preferent:

1. La biblioteca necessita un director amb perfil professional i que pugui desenvolupar un projecte a llarg termini.
2. La biblioteca necessita augmentar en recursos tant humans com de pressupost anual.
3. L'arxiu necessita un professional arxiver a temps complet per oferir els serveis bàsics.
4. La biblioteca i l'arxiu haurien de ser dues entitats separades amb edificis, personal i pressupostos propis.

40

Aquesta memòria de la Biblioteca Pública i Arxiu Històric de Maó ha estat presentada a l'equip de la biblioteca i aprovada a Maó el 16 de gener de 2017

Francesc Florit Nin
Director Biblioteca Pública de Maó

16. ANNEXOS

Annex 1. Estadístiques 2016

Préstecs per tipus de lector	infantil	adults	provisionals	institucions	Inter-Bibliotecari Xarxa Altres Bib.		TOTAL Anual
préstecs	17541	50799	333	1569	390	39	70671
Préstecs per tipus de lector	infantil	adults	provisionals	institucions	Interbibliotecaris		Total anual
					Xarxa	Altres bib.	
Préstecs totals	17541	50799	333	1569	390	39	70671

Préstecs per tipus de lector i documents

tipus de material		infantil	adults	provisionals	institucions	interbibliotecari		TOTAL
						Xarxa Men	Altres Bibs.	
llibres i folletons		12926	28519	183	1439	313	30	43410
revistes		216	1650	10	31	7	1	1915
audiovisuals	sonors	440	3897	41	64	8	1	4451
	dvd	2659	13578	96	32	62	7	16434
electrònics		138	184	0	3	0	0	325
E- reader		12	104	0	0	0	0	116
LIBRANDA		0	761	0	0	0	0	761
altres		1139	1972	2	0	0	0	3113
Tablet-windows		2	4	1	0	0	0	7
tablet-android		14	130	0	0	0	0	144
TOTALS		17546	50799	333	1569	390	39	70676

Activitats/ actes de la Biblioteca segons tipus

	Contacontes	concurs	club lectura	teatre	Exposicions	conferències	manualitats	nº adults	nº fillets
gener	2	0	1	0	0	0	0	37	68
febrer	2	0	1	0	0	2	0	69	24
març	2	0	1	0	0	0	0	31	27
abril	2	0	1	0	2	1	0	278	45
maig	1	0	1	1	0	2	1	113	44
juny	1	0	1	0	0	1	0	53	28
juliol	0	0	0	0	0	0	0	35	0
agost	0	0	0	0	0	0	0	0	0
setembre	1	0	0	0	0	1	0	18	25
octubre	1	1	1	0	0	4	0	137	243
novembre	1	1	3	0	0	3	0	144	87
desembre	2	0	3	0	1	0	1	61	128
total	13	2	10	1	2	14	1	915	591
TOTAL NÚMERO D'ACTES 50									

Actes NO organitzats per la Biblioteca

42

	Contacontes	reunions /conferències	club lectura	teatre	manualitats	projeccions	Exposicions	nº adults	nº fillets
gener	0	5	0	2	0	0	0	48	0
febrer	0	1	0	4	0	0	0	55	0
març	1	2	0	2	1	0	1	191	80
abril	0	1	0	0	0	1	0	42	0
maig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
juny	0	1	0	0	0	0	0	0	0
juliol	0	1	0	0	0	0	0	5	0
agost	0	0	0	0	0	0	0	0	0
setembre	0	2	0	0	0	0	0	36	0
octubre	0	4	0	0	0	0	0	58	0
novembre	0	11	0	0	0	0	0	195	3
decembre	0	4	0	0	0	0	0	0	0
total	1	32	0	8	1	1	1	656	83
TOTAL NÚMERO D'ACTES 44									

Consultes a la Web (Bibliomao) 2016

Biblioteca Pública i Arxiu Històric // Pça. Conquesta, 8. 07701-Maó // www.bibliomao.es // info@bibliomao.es // tel. 971369190.

MES	USUARIS=visitants únics	visites = sessions	PÀGINES	OPAC DESDE WEB
TOTAL	10247	16.254	92.428	8716

Reserves MYPC 2016

	adults	total	tablets	portàtils	TOTAL
	14762	17179	145	0	17324

Usuaris únics MYPC 2016

adults	infants	total
3528	1075	4603

ANNEX 2. DOSSIER DE PREMSA

Es Diari • 29 DE SETEMBRE DE 2015
MARTES, 29 DE SEPTIEMBRE DE 2015

Mira Menorca 23

El corsari Barba-Rossa torna a Maó 480 anys després

L.R.

El corsari Barba-Rossa, protagonista de l'assalt de l'any 1535, tornarà a visi-

tar la ciutat de Maó 480 anys després. Serà amb un programa familiar que pretén explicar aquells fets històrics a través d'unes activitats didàctiques

El corsari Barba-Rossa. FOTO CIMÉ

i creatives. Sa Xaranga, empresa de serveis educatius, ha ideat el projecte «Barba-Rossa torna a Maó», que organitza amb l'Ajuntament de Maó, el Museu de Menorca i la Biblioteca Pública de Maó.

Amb la idea d'apropar una part de la història de la ciutat de Maó al públic familiar, s'ofereix una programació didàctica, divertida i gratuïta que es desglossa en tres parts: el 6 d'octubre, a les 18 hores, al Museu de Menorca es farà una introducció a la història de la mediterrània en el segle XVI i es realitzarà una representació

basada en la història de l'assalt que protagonitzà el corsari Barba-Rossa.

Ensoldemà, dimecres 7 d'octubre, també a les 18 hores, a la biblioteca de Maó, les famílies participaran en un taller de construcció d'un llibre amb la història de Barba-Rossa. Finalment, el dissabte 10 d'octubre, a la mateixa hora, al pont de Sant Roc es farà una representació teatral, que pretén convertir Maó en un escenari històric on poder reviure aquells fets. La idea és conèixer el passat, fomentant els valors de la convivència i el respecte.

Il·lustració 1. 29.09.15

EL DÍA DE LA BIBLIOTECA. Se celebró ayer en la Biblioteca Pública de Maó, con un debate sobre el ideal de la biblioteca del futuro. En la fotografía aparecen Miquel Àngel Maria Ballester, conseller de Educació y Cultura; Matilde Valero, técnica bibliotecaria; los usuarios Francisca Gómis, Eva María Arroyo y Mustapha Bousakia; y Francesc Florit, director. FOTO JAVIER COLL

Il·lustració 2: 24.10.15

CULTURA & ESPECTÁCULOS

ISAAC PONS DE ROSA

MATILDE MORCILLO | Doctora en Historia Contemporánea

«Fue una sorpresa saber que hubo judíos en la Isla»

Matilde Morcillo es la autora de un libro que ayuda a desvelar una parte más de la historia de Menorca. Se trata de «Los judíos de Menorca durante la segunda mitad del siglo XVIII a través de los protocolos notariales de Mahón (1751-1802)», un trabajo que se suma a la extensa bibliografía de esta doctora y profesora titular de Historia Contemporánea de la Universidad de Castilla-La Mancha, especialista en las relaciones hispano-griegas y los judíos, especialmente de los sefardíes.

¿Cómo se planteó este tema?

— Surge al estar en el jurado de una tesis sobre la colonia griega de Menorca. Mi sorpresa fue cuando vi que había tratos comerciales entre griegos y judíos. El doctorando me explicó que fue durante las dominaciones británicas. Aparecían en los protocolos que había trabajado sobre la colonia griega, en la que había unas dos mil personas. Me interesé por los protocolos, y en contacto con el Archivo Histórico de Maó, me los fueron mandando escaneados. Pero mi trabajo es sobre una mínima parte de lo que hay. De hecho, aprovecharé mi estancia aquí para consultar y sacar más información. Es una documentación inédita, que se ha utilizado por primera vez con esta investigación. Es muy rica, porque se ve la influencia comercial en torno al puerto de Maó, los buques, el corso.

¿Iban y venían con los ingleses?

— Sí, durante los seis años del periodo francés y los años en que perteneció a España, los judíos, los griegos y los protestantes fueron expulsados, pero con los ingleses la convivencia fue muy pacífica, se integraron muy bien, les dieron todo tipo de facilidades, incluso les permitieron construir una sinagoga, en 1766. Hay una protesta de los menorquines, católicos, y los jurados intervienen, se les cierra la sinagoga pero el rey Jorge III de Inglaterra permite que se reabra. Los ingleses también permitían la lengua propia, el catalán, mientras que los españoles imponían el castellano.

Tras presentar su libro en Maó, Matilde Morcillo lo hará también en Madrid y Pamplona. © FOTO GEMMA ANDREU

¿Cómo llegan los judíos?

— Cuando Gibraltar pasó a manos inglesas, incluso antes, en 1704, muchos gibraltareños no querían servir al archiduque Carlos, cuando la Guerra de Sucesión, y abandonan Gibraltar. Entonces hizo falta mano de obra para cubrir esa ausencia, y los judíos procedentes de Italia van a Gibraltar. Al terminar la guerra, en 1713, con el Tratado de Utrecht, el artículo 10 decía que no podía haber judíos en Gibraltar, y en 1717 son expulsados. Son estos los que vienen a Menorca, porque aquí este artículo no se aplicó con rigurosidad y los ingleses les permitieron que se integraran en la sociedad menorquina.

“ LAS FRASES

«En comparación con la colonia griega, la judía era una comunidad pequeña, aunque importantísima por la actividad económica que desarrollaba»

«Los judíos se dedicaban al corso, a la compra y venta de barcos y también hacían de prestamistas»

¿Por qué a Menorca?

— Al llegar las tropas inglesas la población se incrementa considerablemente y los isleños no dan abasto. La población casi se duplica y necesitan gente para abastecer de víveres. En 1723 había alrededor de 16.000 personas, y sobre 1790 se ha duplicado. Y la mayoría está en Maó, que es más pequeña pero más cosmopolita que Gualadella. Los ingleses hacen un llamamiento a extranjeros para que vengan a cubrir esa necesidad.

¿Cuántos judíos vinieron?

— Es difícil decirlo. En Gibraltar había 300 judíos y partimos de la base de que vienen a Menorca. Parece ser que la colonia apenas llegaba a cien. Autores como

Crespo hablan de 137, Hernández Sanz dice que 100. En comparación con la griega era minúscula, pero la colonia era importantísima por la actividad económica que desarrolló. Los protocolos notariales no pueden dar un número, porque para ir al notario hay que tener dinero, y habría mucha gente que no podría.

¿A qué se dedican los judíos?

— Sobre todo al corso, con contratos de armamento, contratando un barco con toda su tripulación para dedicarse al corso para vender las presas. Compran buques fuera de Maó, los restauraban y los venden más caros. También había quien compraba un buque, lo explotaba un tiempo y luego lo vendía. Otros hacían de prestamistas.

Dice que hubo conflictos.

— La discrepancia surge en el segundo periodo británico, al construir la sinagoga. Los menorquines protestan y la llegan a cerrar. Pero los judíos reclaman a la comunidad judía portuguesa en Londres para que interceda ante el rey Jorge III, y éste les da permiso para abrirla. Hubo enfrentamientos graves, hacen boicot a los judíos, piden que no se trate con ellos e incluso los párrocos decían que si los menorquines trataban con ellos, no les daban la comunión.

¿Se puede saber si las mismas personas o familias van y vienen con cada cambio de dominio?

— Sí. Porque cuando llegan los franceses en 1756, en el fuerte de Sant Felip los judíos luchan con los ingleses frente a los franceses. Y son expulsados. Pero parece ser que sus mujeres se quedan en Maó, y luego ellos vuelven. Aquí tienen hijos nacidos en la isla.

¿Cómo se localiza a los judíos en los documentos?

— Por los apellidos. Los apellidos sefardíes son distintos. Toledano, Jaén, Cohen, Delmar, o Camino, una de las familias más ricas de Menorca. Se dicen sefardíes porque estaban en España, en Sefarad, y tienen raíces distintas a las de los judíos de Alemania.

20 | MEMÒRIA | «El Triàpt» | SABADO, 12 DE DICIEMBRE DE 2015

CULTURA & ESPECTÁCULOS

PATRIMONI | La Biblioteca de Maó enceta una sèrie de minixposicions de joies bibliogràfiques del fons amb l'exhibició del llibre «De humani corporis fabrica», de Vesalius, una edició amb xilogravats de 1555

Una joia sobre anatomia humana. El llibre de Vesalius s'exposa a una vitrina, està restaurat i és considerat el primer llibre científic sobre el cos humà. Hi ha una versió digital que es pot consultar a través de la web de la biblioteca, a través d'un enllaç al Catàleg de Patrimoni Bibliogràfic Nacional. L'obra va ser editada a Basilea el 1555. «FOTOS: JAVIER COU»

Els incunables surten a la llum

LAURA BASÓN

La Biblioteca de Maó impulsa una sèrie de minixposicions de llibres del seu arxiu històric que són considerats joies bibliogràfiques. El primer incunable escollit que s'exposa al públic és el llibre «De humani corporis fabrica» (De l'estructura del cos humà), una obra de text, amb profusió d'imatges al·legòriques sobre anatomia humana escrita el 1543 per Andreas Vesalius (1514-1564).

Francesc Florit Nin, director de la Biblioteca de Maó, explica que l'obra que es conserva a Maó va ser editada a Basilea el 1555 i es pot considerar el primer llibre científic sobre l'anatomia humana, un treball que en el seu moment revolucionà el coneixement de la medicina. El llibre es compon d'unes 700 pàgines d'esplèndida impressió, i és especialment conegut per les seves il·lustracions, xilografies de gran perfecció, de disseccions humanes. El llibre es basa en les conferències que l'autor va dictar a la Universitat de Pàdua, durant les quals es va desmarcar de la pràctica comuna efectuant innombrables disseccions de cadàvers per il·lustrar les seves exposicions. Presenta un detallat examen dels òrgans i una completa estructura del cos humà. Abans no hagués estat possible sense els molts avenços que van tenir lloc en el Renaixement, en el camp de l'art i en la tècnica de la impressió. Gràcies a això, Vesalius va poder produir il·lustracions d'una qualitat superior a qualsevol altra anterior, comenta Florit Nin.

OBRIU L'ARXIU ALS LECTORS

Segons el director, aquest incunable prové d'un dels convents afectats per la Desamortització de Mendisábal, el fons documental del qual passà a l'Arxiu Provincial. Actualment forma part de l'Arxiu Històric de Maó. Aquesta iniciativa pretén apropar el fons de l'Arxiu, habitualment freqüentat pels estudiosos, al públic general. A l'exposició l'incunable es relaciona amb «El secret de Vesalius», la novel·la de Jordi Llobregat publicada enguany i que s'ha convertit en best-seller.

El següent serà 'Blanquerna', de Ramon Llull

» El projecte preveu exposar un incunable cada trimestre. El següent serà «Blanquerna», una edició lul·liana de 1522 que s'exhibirà a partir del gener amb motiu de la declaració del 2016 com a l'Any Ramon Llull. En successives mostres s'exposaran obres com «Antigüedades cèltiques de Menorca», de Joan Ramis i Ramis, una edició original del segle XVIII, entre d'altres títols de gran valor.

Un debat obert

LA BIBLIOTECA EN ANYS PROPER

Francesc Florit Nin
 Director Biblioteca
 Pública de Maó

El canvi de mil·lenni ha transformat profundament la realitat social. La composició multicultural, les noves tecnologies, les convulsions polítiques i econòmiques, etc. ens mostren canvis profunds. Les biblioteques han de donar respostes a aquests nous reptes i s'han d'adaptar a les noves realitats. Moltes biblioteques d'arreu d'Europa han iniciat un canvi de transformació i han engegat plans estratègics per donar-hi resposta. La Biblioteca Pública de Maó també està en aquesta senda.

Amb motiu del Dia de la Biblioteca, que celebrem cada 24 d'octubre per commemorar la crema de la biblioteca de Sarajevo arran del conflicte balcànic, la Biblioteca Pública de Maó va organitzar un debat entorn del futur de les biblioteques/les biblioteques del futur i de com ens imaginem la biblioteca ideal. Hi van participar tant responsables com usuaris, amb la idea d'intercanviar idees i impressions. Vam reflexionar sobre les necessitats de les biblioteques actuals. Vam debatre sobre el model de biblioteca en un context de transformació de canvi de

paradigma, dels canvis que Internet i la digitalització de continguts ha suposat. La biblioteca va néixer vinculada al llibre, però s'ha adaptat als canvis de l'entorn de manera que, sense oblidar el llibre, ha ampliat els seus suports i, amb això, els sectors culturals amb els que està vinculada. La música, el cinema i tot allò que es difon i s'expressa a través de la xarxa també forma part de les biblioteques.

➡ **DIUEN QUE LES CLAUS** d'una biblioteca ideal del futur és aquella en la qual els espais són flexibles, adaptables, interactius per facilitar diversitat d'accions i activitats; aquella capaç de ser un centre de trobada social, cultural i educativa que contribueix a la convivència; aquella que combina un espai físic atractiu amb un espai virtual eficient; on els usuaris, els professionals i polítics cooperen i es fixen objectius clars i compartits; aquella que parteix de la realitat de l'entorn i dona resposta a les seves demandes.

Avui les biblioteques han deixat de ser contenidors de llibres i cada cop són més connectors del coneixement. Adopten funcions de formació, com ho fan els centres educatius, i participen cada cop més en el desenvolupament social i cultural del seu entorn. Per això han de ser properes i contribuir a la creació de continguts locals. Cal que siguin llocs

Cal que les biblioteques siguin llocs oberts a la ciutadania, on participin i aportin els coneixements per encarar els reptes socials, econòmics i democràtics

oberts a la ciutadania, on participin i aportin el coneixement per encarar els reptes socials, econòmics, democràtics. Perquè avui considerem la biblioteca com una eina de consolidació democràtica, que té com a objectiu bàsic la convivència social.

En certa manera, la biblioteca recupera el sentit de les antigues Cases de Cultura dels anys 80, institucions on s'organitzen tot tipus d'activitat formativa, educativa, cultural i de lleure, d'accés fàcil i gratuït, prioritzant els sectors més necessitats, minvant la bretxa digital, donant oportunitats. No perdem de vista tanmateix que la principal encomanda d'una biblioteca és el foment de la lectura, en totes les seves formes i formats i en totes les franges d'edat, perquè la biblioteca és la casa dels llibres compartits. I és també la casa de la bibliografia patrimonial. El fons històric, com a arxiu que també té la biblioteca, hauria de ser separat perquè les seves funcions de

custòdia, manteniment i foment de la recerca són de naturalesa molt diferent.

Són moltes les consideracions a tenir en compte en els propers anys, algunes de les quals ja són iniciades. Una és créixer en serveis virtuals, una altra és articular la biblioteca perquè sigui un lloc d'intercanvi d'experiències i coneixements i així establir lligams de col·laboració amb altres centres, entitats o institucions tot fomentant la participació i la implicació. En concret per exemple cal cooperar amb els centres educatius de forma programada i continuada. També s'haurà de trobar la manera perquè esdevengui una entitat inserida en els esdeveniments de la comunitat de Maó i de Menorca. D'altra banda s'ha d'aprofundir en la idea de ser centre local d'informació global i ser centre d'informació local per al món, açò vol dir com produir continguts locals d'interès comunitari. Igualment s'ha d'atendre la diversitat social i cultural amb iniciatives que fomenti la interculturalitat.

Les biblioteques han estat i són molt importants pels pobles i les nacions. Basta veure les inversions fetes i la cura que els estats han tingut en la construcció i conservació de les magnífiques biblioteques d'arreu del món. Perquè tot hom sap que posseir la informació i el coneixement és tenir poder. Nosaltres no hem de menystenir la biblioteques com moble de luxe, ans al contrari, veure-les com una potent eina estratègica per fer una societat més crítica, més lliure i més feliç.

Il·lustració 5: 10.10.16

La vida de Llull, segons Tomàs Le Myésier.

ANY LLULL

'El jardí de l'amat', recital poètic demà a Ciutadella

► L'actriu Montse Germán i el músic Ferran Pisà recitaran a Ramon Llull, demà dissabte, a les 20 hores, al pati del Convent de Santa Clara. Serà en un acte organitzat pel Setmanari El Iris i la Biblioteca de Maó, en el marc en la celebració de l'Any Llull, i a partir del «Llibre d'Amic e d'Amat».

Il·lustració 6: 1.7.16

Matías Quetglas i 'El Quixot', a la Biblioteca de Maó

REDACCIÓ

La Biblioteca de Maó celebra els 400 anys de la mort del més cèlebre escriptor en castellà, Miguel de Cervantes, amb una exposició en la qual es mostren diversos exemplars històrics d'obres cervantines i l'edició especial acuradíssima d'una traducció a l'italià de «El Quixot» il·lustrat pel pintor menorquí Matias Quetglas.

Quetglas va dibuixar un seguit de scenes inspirades en «El Quixot», els originals de les quals actualment s'exposen a la Galeria Ansoarena de Madrid. L'exemplar que es pot veure a Maó conté catorze d'aquests dibuixos reproduïts com a litoserigrafies, i correspon a proves d'artista propietat del Consell.

Aquesta edició especial limitada de 975 exemplars numerats i amb il·lustracions de Matias Quetglas, va ser traduïda a l'italià per Ferdinando Carlesi. Tots els exemplars són signats. L'edició consta de dos toms enquadernats en pell de vedell i amb caixa de fusta folrada també de pell i amb un baix-relleu a la coberta.

Original de Quetglas, a Madrid.

La mostra també reproduïx 37 còpies de gravats dels segles XVIII i XIX de «El Quixot». En un prestatge els visitants trobaran les diverses edicions que la biblioteca té a disposició dels lectors (edicions també en diverses llengües, anglès, alemany, àrab) i edicions infantils del clàssic cervantí. Tanca l'exposició una pantalla d'ordinador en la que l'usuari pot ampliar els coneixements, a partir dels webs més destacats sobre el quart centenari de la mort de Cervantes, un dels més destacats escriptors universals.

Il·lustració 7: 1.7.16

CULTURA & ESPECTÁCULOS

ARTE! John Schranz, descendiente directo del pintor alemán que vivió entre 1792 y 1818 en Menorca, visita la Isla para recopilar información sobre su antepasado para una exposición que le dedicará Malta en 2018.

MUSEU DE MENORCA

FOTO JOSEP BAGUER

Con lupa

El óleo del puerto de Maó y retrato del Bisbe Vila

El cuadro del Castell de Sant Felip (imagen izquierda) es representativo del paisajismo de Anton Schranz. La visita de su descendiente en Menorca ha servido para constatar una vertiente poco conocida del pintor: el género del retrato. En el Ayuntamiento de Ciutadella se conserva el cuadro que pintó del Bisbe Vila (1798), también existe el retrato que pintó del rey George III (en manos privadas) y el retrato de un presbítero de la época (también en una colección particular). La información recogida servirá para enriquecer la exposición en Malta en 2018.

Buscando su rastro en la Isla. John Schranz con el cronista-archivero de Ciutadella, Florenci Sastré, analizando facturas de encargos pictóricos a su antepasado. ■ FOTO GEMMA ANDREU

ción española como de la época británica. Anton Schranz se especializó en paisajes, por eso destaca el cuadro del Castell de Sant Felip que se conserva en el museo, como también cuatro acuarelas de paisajes de Menorca de la Colección Hernández Sanz Hernández Mora en Ca n'Oliver. También hay obras del alemán en diversas colecciones privadas de la Isla.

Cuatro de los hijos menorquines de Schranz fueron artistas: uno de ellos montó el primer estudio de fotografía en El Cairo. Destacaron Antonio y Giovanni, quien se dedicó a la pintura y montó un taller de litografía en Malta. Este último está muy considerado en este país. También dos de sus hijas tuvieron una trayectoria destacada, que se está investigando.

Precisamente, el 1817, Isabel Howard y sus hijos se trasladaron a Malta. Al año siguiente los siguió Anton Schranz. Allí continuó su labor pictórica, convirtiéndose en uno de los pintores destacados del siglo XIX, con importantes obras del paisaje de Malta y del puerto de La Valleta. Considerado un maestro por los malteses, la exposición que se le dedicará en 2018 tendrá gran parte de las raíces en Menorca.

Tras los pasos de Anton Schranz

LAURA BAÑÓN

El Museu de Menorca conserva uno de los cuadros más representativos del Castell de Sant Felip y que representa el recinto en todo su esplendor. Se trata de un óleo del siglo XVIII de Anton Schranz (Ochsenhausen, Alemania, 1769-Malta, 1839). Es la única obra que conserva el museo de este prestigioso pintor alemán que residió en Menorca entre 1792 y 1818. Pero, ¿quién fue Schranz y cuál fue su relación con la Isla? Uno de sus descendientes directos, de la quinta generación, John Schranz, llegó a Menorca a finales de febrero con la misión de investigar el rastro de su antepasado en la Isla. Este profesor jubilado de la Universidad de Malta finaliza hoy su periplo después de haber visitado el Ayuntamiento de Ciutade-

lla, el Arxiu Històric Municipal de Ciutadella, el Arxiu Diocesà de Menorca y la Biblioteca pública y el Arxiu Històric de Maó, además de conocer algunas de las pinturas de su antepasado que se con-

Se casó con Isabel Howard Tuduri y tuvo 12 hijos en la Isla, Giovanni, uno de ellos, fue también un reconocido pintor

servan en colecciones particulares de la Isla. El maltés ha contado con el acompañamiento del profesor Gabriel Julià Seguí i Cristina Andreu Adame, del departamento de Arte del Museu de Menorca. Ambos son especialistas en la pintura del siglo XVIII, conocedores de la obra de Anton Schranz y

participan en la investigación. «Se trata de ampliar el conocimiento de la obra y el paso del pintor alemán en Menorca, y estamos descubriendo nuevos datos muy interesantes», explica Cristina Andreu.

El objetivo es recopilar la máxima información sobre el pintor alemán para la gran exposición que prepara Heritage Malta el 2018, y que llevará por título «Bicentenario de la llegada de la familia de artistas Schranz a Malta (1818-2018)».

LOS HUOS ARTISTAS

El pintor Anton Schranz llegó a Menorca, vía Italia, el 1792. Se casó con Isabel Howard Tuduri, de padre inglés y madre menorquina, con quien tuvo 12 hijos que nacieron en Menorca. El matrimonio vivió en Ciutadella y en Maó, y se están investigando las casas donde se domicilió la familia. El pintor ale-

VISITA AL SALÓ GÒTIC. John Schranz, con Gabriel Julià i Cristina Andreu, especialistas en la pintura de la época e implicados en la investigación. ■ FOTO A.C.

mán residió en la Isla durante unos 25 años, realizando su trabajo pictórico por encargo de la burguesía y las clases más adineradas, tanto en la época de la domina-

La Biblioteca de Maó entrega els premis de punts de llibre

L.B.

La Biblioteca de Maó ha arribat a la VI edició de la convocatòria del Concurs de Punts de Llibre Sant Jordi 2016 amb l'objectiu de promoure la lectura i la participació entre els ciutadans, estimular la visita a la biblioteca i a fer-se'n usuaris. Amb el tema enguany de Menorca Talaiòtica, han participat els centres educatius IES Joan Ramis Ramis i IES Cap de Llevant, CEIP Antoni Juan Alemany, CC Sant Josep i CC La Salle Maó, Escola d'Art de Menorca i Acadèmia dels Dibuix Creae, la col·laboració dels quals ha fet augmentar el nombre d'originals concursants, que en dos anys gairebé s'ha triplicat fins arribar als 321 punts d'enguany. La majoria, 217, corresponen a la franja infantil (fins a 12 anys), de juvenil i adults se n'han presentat 70,

i d'adults (a partir de 17 anys) 26. També el Centre Polivalent Carlos Mir ha participat per primera vegada, amb vuit obres presentades.

ELS GUANYADORS

L'acte d'entrega dels premis va tenir lloc ahir a la Biblioteca. Els premiats en la categoria d'adults són Judith Gorrias Pons, Ettore della Campa i Daniel Barceló García; en la categoria juvenil són Pere Llopart Lluch, Clara Gardés Nieto i Pau Benejam Coca; mentre que en la modalitat infantil els premiats són Abril González Irla, Blanca de Creae i Tomeu Canet. El premi especial Centre Carlos Mir és per Salvador Guillem Vicens.

Gairebé totes les obres presentades s'exposen a l'entrada de la biblioteca, una mostra que es pot visitar durant l'horari d'obertura al públic fins el 7 de maig.

Els punts de llibre de Sant Jordi es poden veure a les dependències de la Biblioteca. ■ FOTO JAVIER COLL

La Biblioteca compta amb la col·laboració de l'Escola d'Art de Menorca i amb la botiga d'art Argos. La primera col·labora en les modificacions que es van fer a les bases del concurs, dissenya el cartell i dona una obra artística com a premi al guanyador, mentre que Argos regala material artístic als primer

i segon classificats de cada categoria. La Biblioteca atorga com a premis llibres del seu fons bibliogràfic.

Amb els guanyadors de les diverses categories s'editen els punts de llibres per regalar als lectors que seran distribuïts l'any que ve, coincidint amb la diada de Sant

Jordi. El jurat ha estat format per Francesc Florit Nin, director de la Biblioteca; Antònia Cardona Pons, Quim Pons Machado, Javier Delgado, Miquel Llinàs i Andrés Moll, que són dos professors de l'Escola d'Art, el galerista d'Argos i Artara i dos representants de la Biblioteca.

Il·lustració 9: 3. 5.16

Los mejores puntos de libro de la Menorca Talayótica

La VI edición del Concurso de Puntos de Libro Sant Jordi 2016 finalizó ayer con el acto de entrega de los premios a los ganadores en la Biblioteca de Maó. En la categoría de adultos, los vencedores fueron Judith Gorrias Pons, Ettore della Campa y Daniel Barceló García. La cifra de participantes se ha triplicado en dos años, alcanzando los 321 puntos de libro de esta edición, en la que debían inspirarse era la Menorca Talayótica ■ CULTURA 21

Il·lustració 10: 3.5.16

MEMÒRIA I HISTÒRIA AMB MOTIU DEL DIA INTERNACIONAL DELS ARXIS

Joan Pons Alzina
Historiador

Molts pobles del món només disposen de memòria. Per tant tenen un record del seu passat vague, borrós, elàstic i molt limitat en el temps. És el cas de les societats colonitzades, dels pobles sense escriptura, dels col·lectius (ètnies, opositors a règims polítics de tots colors, homosexuals...) i nacions massacrades per l'odi que periòdicament desfermem les persones. A regions senceres del planeta devastades per les guerres no queda res de material, i molt menys cap rastre escrit. A Europa mateix, com a conseqüència de la primera i de la segona guerra mundial, molts llocs no conserven ni un sol paper més antic de 1945 i el que sabem dels esdeveniments i modes de vida del seu ahir més immediat és gràcies a la memòria dels avis, que poden rememorar les experiències viscudes i la dels seus veïns i família. Si la Història, com a disciplina humanística preocupada pel passat, pot rescatar en aquests casos res de l'oblit és mercès a una ciència que ve al seu auxili: l'Arqueologia. Però els objectes i rastres exhumats de les excavacions no parlen i qualsevol interpretació és fa difícil. És com navegar a les palpentes i es dedueixen resultats a partir (moltes vegades abusant) d'analogies.

A Menorca els historiadors lamentem els saquejos que van patir Maó i Ciutadella el 1535 i 1558 respectivament perquè amb la crema dels arxius dels consells municipals, però també de les ins-

titucions reials, els guerrers de Solimà el Magnífic ens van privar de poder conèixer amb traç fi la baixa edat mitjana de l'illa. També ens estirem els cabells per les cremadisses, en les primeres setmanes de la guerra civil, dels arxius de les esglésies i també per la pèrdua de moltíssima documentació fruit d'expurgades i de l'abandó dels arxius, com és el que van patir no fa masses anys els fons dels tribunals de justícia civil de l'illa o alguns dipòsits arxivístics municipals, com el des Mercadal. Però, malgrat els desastres i, com

si en l'àmbit acadèmic que s'ha deixat a la Universitat com estava el 1970, o pitjor, i cada vegada són menys els investigadors professionals que accedeixen a les fonts primàries), la memòria ha agafat força i ja són molts les persones que, ben segur moguts per la nostàlgia, s'interessen primerament pel passat immediat de la seva família per després interessar-se pels avantpassats. Així de la memòria es fa el salt a la genealogia amb la qual cosa els arxius es converteixen en el pot de la confitura de les seves inquietuds.

És trist dir-ho, però, vist l'interès que han demostrat tenir les diferents administracions públiques que han governat a l'illa amb els arxius menorquins de la seva competència, bé podem dir, i

més si considerem que els dirigents són representatius del que som els menorquins com a poble, que no ens mereixem la documentació conservada.

El dia 9 de juny és el dia internacional dels arxius. I encara que no m'agrada ni els «anys de» ni els «dies de» perquè són una mena de tapadores de males consciències de les deixadeses dels polítics envers la Cultura, estaria bé que aquest dia els nostres dirigents pensessin un poc, encara que només sigui un minut, amb el patrimoni documental conservat a l'illa i amb el que es troba a fora (a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, a l'Arxiu del Regne de Mallorca, a l'Arxiu Històric Nacional, a Simancas, al General de l'Administració d'Alcalá d'Henares, i als de Londres i París) i fessin una reflexió sobre la seva situació.

Malgrat els desastres, els historiadors interessats en treballar sobre la història de l'illa es troben en el paradís, per la informació conservada

dic, comparant amb altres contrades, els historiadors interessats en treballar sobre la història de l'illa es troben en el paradís, per la informació conservada (que no vol dir ben accessible), amb la qual és possible reconstruir una gran varietat d'aspectes i de fets del passat de Menorca.

En els darrers anys mentre la Història acadèmica ha vist com li retallaven les ales (s'ha gestionat tan malament la cri-

Es Diari • MENORCA
VIERNES, 5 DE FEBRERO DE 2016

Diguers, foll Ramon...

LLULL, EXCEPCIONAL I UNIVERSAL

■ Avui publicam el primer article d'una sèrie de dotze dedicats al 7è aniversari de la mort de Ramon Llull. En publicarem un cas mes.

Francesc Florit Nin
Director de la Biblioteca
Pública de Maó

Enguany farà 700 anys de la mort d'una de les personalitats més excepcionals que ha donat la cultura catalana, Ramon Llull (Palma, 1232-1316). La commemoració és impulsada per totes les institucions públiques del País Valencià, de Catalunya i de les Illes Balears. Llull representa un inici espectacular de l'alta cultura en la nostra llengua. L'originalitat del seu pensament i la qualitat sense parió de la seva literatura han fet de Llull la figura més destacada arreu del món de la cultura catalana de tots els segles. La seva obra, escrita principalment en català i llatí, i probablement també en àrab, ha tingut una gran influència entre els pensadors, des del mateix segle XIV fins als nostres dies. Els seus llibres han estat editats i traduïts a desenes de llengües als centres de cultura i estudi més prestigiosos d'arreu del món.

Per aquests motius la Biblioteca de Maó i la Xarxa de Biblioteques de Menorca hem demanat a personalitats de la cultura de l'illa la seva col·laboració per difondre l'obra de Llull. Cadascun d'ells tractarà un aspecte específic a fi de contemplar en el seu conjunt la figura polifacètica de l'insigne pensador. Amb el suport del diari *MENORCA*, cada mes es publicarà, doncs, un article de divulgació sobre el context històric en què va viure, la llengua i l'estil literari, la seva teologia,

la relació amb Menorca, la seves obres en poesia i en narrativa, el pensament científic, el tractament didàctic a les escoles i, finalment la seva influència i la pervivència de la seva obra.

♦ AQUESTA INICIATIVA s'emmarca en el programa d'actes i activitats que durant tot l'any es desenvoluparà des de diverses instàncies públiques i privades. Perquè conèixer Llull ha de formar part important del bagatge cultural de la nostra memòria. La transcendència de la seva obra i l'excepcionalitat de la seva persona fan per sentir-nos orgullosos d'ensenyar al món que la nostra llengua catalana va ser la primera llengua vernacle, una llengua del poble, en què es van escriure obres de filosofia, teologia i

D'haver-la creada, encara, 'adulta': amb una extraordinària flexibilitat sintàctica, amb un lèxic culte i esmolat, amb una capacitat expressiva -intel·lectualment- excepcional. Sense precedents, la cosa sembla un miracle».

Autor prolífic, va escriure unes 265 obres. Escrigué en llatí, en català, en provençal i en àrab. Va fundar la primera escola de traductors i tractà una gran diversitat de temes i gèneres. Amb tot, la seva obra té un únic objectiu que determina la seva dèria i la seva voluntat. «Tot el que va sortir de les mans de Ramon, per molt que semblava una novel·la o un poema, en el fons del fons és una trampa oculta per caçar l'incaut lector i embolicar-lo dins de les xarxes de l'ensenyança doctrinal o metafísica» en paraules d'un dels lul·listes més

destacats, Anthony Bonner. Perquè la part nuclear del seu pensament és un sistema filosòfic-teològic que sota el nom d'Art vol fer entendre amb argumentació racional i lògica que la fe cristiana és la veritable i superior a qualsevol altre fe. Aquesta posició, avui gens compartida, va tenir en el seu moment i té també als nostres dies una importància cabdal ja que renuncia a la violència de les ar-

mes i atorga a la paraula tota la força, el principi bàsic de la convivència, la idea central del diàleg entre cultures i fes.

A partir de Llull es va crear un corrent d'estudi de la seva obra, el lul·lisme, present en les més prestigioses universitats d'Europa. Tanmateix, llegir avui Llull no és llegir un antic, perquè la bellesa de la seva escriptura tindrà una vigència intemporal. Un escriptor excepcional i una figura universal que commemoram enguany.

ciència en un moment en que tot s'escriu en llatí, la llengua de cultura. I ho feu per fer arribar la seva doctrina a un públic més ampli. És aquest mateix propòsit pel qual es va dedicar a traduir les obres a diferents llengües. Igualment important és el que ressalta Joan Fuster: «A totes les històries de la literatura catalana, la figura de Llull ve sistemàticament admirada, més i tot potser per la seva entitat 'literària' *stricto sensu*, importantíssima, pel fet d'haver 'creat' la nostra prosa.

Il·lustració 12: 5.2.16

CULTURA & ESPECTÁCULOS

BIBLIOTECA PÚBLICA DE MAÓ | L'espai cultural, que té 24.220 usuaris, va realitzar durant l'any passat quasi 71.000 préstecs, entre els quals destaquen les pel·lícules en DVD i material per aprendre anglès

Quasi 1.000 nous usuaris a la biblioteca

TONI SEGUÍ

La Biblioteca Pública de Maó va viure l'any passat un increment de 976 usuaris, el que representa que 24.220 persones tenguin el corresponent carnet per gaudir de les seves instal·lacions i serveis culturals.

Per altra banda, la biblioteca va realitzar un total de 70.758 préstecs, entre els que destaquen sobretot els DVD, amb 18.860 sol·licituds, segons assenyalava el director de la biblioteca, Francesc Florit Nin.

La part majoritària dels nous usuaris de la Biblioteca Pública de Maó correspon a persones adultes, concretament 764, mentre que es van expedir 196 carnes infantils i, també, 16 carnes corresponents a institucions.

Per altra banda, la biblioteca va comptar l'any passat amb la baixa de 135 usuaris que, segons Florit Nin, és el resultat de sumar la quantitat d'usuaris que durant els darrers 10 anys no han mantingut una relació amb la instal·lació i, a més, aquelles persones usuaris que van néixer abans

El rànquing

Els dos llibres més prestats:

- «One Piece» (còmic manga)
- «Todo Mortadelo y Filemón».

Els dos llibres de préstec especial:

- «La templanza»
- «Mi color favorito es verde»

Els dos CD més prestats:

- «Speak up»
- «Don Quijote de la Mancha»

Els dos DVD més prestats:

- «Pippi Calzaslargas» (sèrie)
- «Breaking Bad» (sèrie)

Les dues revistes més prestades:

- «Speak up. La revista para aprender inglés»
- «Integral: ecología, salud y vida natural»

El usuari de la biblioteca consulten el fons bibliogràfic i les noves tecnologies. © FOTO GEMMA ANDREU

de 1935. Amb tot, la biblioteca comptava amb 4.998 usuaris actius, el que representa el 24,6 per cent de la totalitat. En aquest sentit, destaca que l'any passat es va contabilitzar una disminució de 280 usuaris actius.

PRÉSTECES

Durant els 2015, la biblioteca va formalitzar 70.758 préstecs, una quantitat que representa una disminució de 10.871 préstecs en relació a les dades de l'any anterior. En aquest sentit, Francesc Florit Nin assenyalava que aquest descens es deu a què l'any passat la biblioteca va romandre tancada durant l'estiu per les

La biblioteca va organitzar 40 activitats, com sessions del Club de Lectura, contacontes i exposicions

obres d'instal·lació de l'aire condicionat i el canvi del sistema de calefacció.

En el capítol dels préstecs, Florit Nin destaca la gran petició que existeix dels DVD, entre els que s'inclouen les pel·lícules i sobretot el material didàctic per aprendre l'anglès. En canvi, els documents electrònics i Ebookmenorck s'han estancat, segons afirma.

Florit Nin també valora que la biblioteca no és només un centre per posar material bibliogràfic i electrònic a l'abast de la ciutadania, sinó que és un motor cultural amb l'organització d'un ampli ventall d'activitats. Així, al llarg de l'any passat es van celebrar un total de 40 activitats: nou sessions del Club de Lectura, vuit contacontes infantils, dues lectures per a adults, tres presentacions de llibres, sis sessions de teatre, dos tallers de creació artística, una taula rodona, un concurs de punts de llibres, quatre exposicions i quatre sessions del Diccionari Català-Valencià-Balear.

MENORCA.info

jueves, 07 enero 2016 - 09:14 h

Cartas del lector

Plaça Conquesta per a la quietud

Francesc Florit Nin. Director de la Biblioteca Pública de Maó

La Biblioteca Pública de Maó valora positivament la decisió municipal de restringir el trànsit rodat a la plaça de la Conquesta. Ubicada a l'emblemàtic Can Mercadal, consideram que aquesta plaça forma part de la biblioteca.

La plaça de la Conquesta és un lloc preciós de la part antiga de la ciutat on habitualment se celebren trobades i esdeveniments. Restringir l'ús de cotxes i motos és una decisió racional que permetrà disposar d'una plaça més amable i més segura. Les ciutats europees de traçat antic, com és el nostre cas, aposten decididament per minvar o eliminar del tot el trànsit perquè d'aquesta manera es retorna a la fesomia que els donen identitat i singularitat. Però sobretot perquè permet recuperar espai a les persones. Les places sense cotxes són les més valorades per la ciutadania. Els inconvenients o les dificultats que suposen per a alguns conductors són uns problemes petits en comparació als guanys que reverteixen al conjunt de la ciutat.

Pel que fa a la Biblioteca Pública de Maó, una plaça amable i silenciosa és la millor condició que es pot tenir per complir amb les seves funcions de promoció de la lectura i de les activitats culturals que s'hi relacionen. La plaça de la Conquesta es comporta com el gran pati de la casa comuna dels llibres, un espai a l'aire lliure on feim activitats i on tenim l'excel·lent possibilitat d'oferir fora els serveis que presta dins amb la intenció d'apropar-nos encara més a la gent.

Il·lustració 14: 7.1.16

CULTURA & ESPECTÁCULOS

PETITS LECTORS | S'obren les inscripcions a les reunions mensuals per incentivar l'afició a la literatura en els fillets encara no escolaritzats a través de la implicació de pares i mares

Les biblioteques amplien les places pels grups de 'Lectura i família'

MARIA DABÉN FLORIT

Les biblioteques públiques de l'illa obren les inscripcions per a la segona edició de «Família i Lectura» i preveuen augmentar el nombre de places ofertades, segons la biblioteconomista Fátima Anglada, que organitza les trobades a través del projecte «Agafats de la mà».

Les reunions mensuals del programa, una quarantena al llarg del curs escolar, s'amplien enguany a la franja d'edat de 3 a 6 anys, i abarcaran des dels nadons als fillets que inicien la lectura autònoma en educació primària.

Es vol incrementar el nombre de famílies que accedeixen als grups de lectura creats a tots els municipis amb anterioritat. A Ciutadella es passarà d'un a dos grups amb un total de 30 famílies, i els grups de Maó i Mercadal en podran acollir unes vint.

L'objectiu d'aquesta iniciativa, que compta amb la col·laboració del Consell, és apropar la lectura de forma efectiva en aquells que encara no poden realitzar-la en solitari a través de la xarxa de biblioteques i l'Equip d'Atenció Primerenca.

Les temàtiques tractades s'escullen segons la demanda de fillets i progenitors

Ensenyen tècniques de narració oral als adults.

Les reunions acolliran a fillets d'entre 0 i 6 anys que descobreixen els llibres amb l'ajuda dels pares

L'acompanyament ajuda a incentivar la lectura abans dels tres anys. © FOTO S.C. MA.

Les trobades, gratuïtes, no es contemplen com activitats extraescolars, explica Fátima Anglada, «sinó que volen implicar els adults a acompanyar els infants» donant-los eines i novetats editorials per a compartir la lectura.

Les temàtiques tractades en les reunions, que s'escullen segons les demandes de pares i mares, inclouen el sedisme en la literatura o l'evolució dels contes tradicionals per adaptar-los a les necessitats del món actual. Com a novetat, enguany el cicle tractarà la literatura de l'absurd amb autors com John Kluken i la pedagogia il·lustrativa d'Eric Carle, i crearà un grup de teatre pre-lector amb trobades quinzenals.

TEATRE PRELECTOR

Aquesta última activitat respon a la bona acollida d'un grup similar creat de forma espontània entre les famílies que participaven en el curs anterior a Ciutadella. Tractaran «La guineu fa amics» per tal d'empendorar als nens novinguts a les escoles municipals, amb les quals es col·labora per a millorar els espais de lectura dels propis centres. El projecte «Agafats de la mà» va coordinar a diferents escoles infantils cursos de formació pels mestres sobre literatura infantil a través del Centre de Professorat de Menorca, a més d'acordar préstecs de llarga durada des de la xarxa de biblioteques per poder fer arribar contes de qualitat a tots els infants escolaritzats.

Els grups de suport «Família i Lectura» tenen el seu origen en un programa pilot que va començar a caminar fa quatre anys a Ciutadella amb el mateix equip coordinador. Fátima Anglada espera que en properes edicions del curs es derivi la tasca de dinamització lectora a un professional per cada biblioteca pública.

Es Diari • MENORCA
MARTES, 8 DE MARZO DE 2016

LECTURA | Es posen en marxa dos serveis: dur els llibres a casa pels que no es poden desplaçar i lectures en veu alta al Centre Geriàtric

Voluntaris al servei dels lectors de la Biblioteca Pública de Maó

LAURA BAÑÓN

La Biblioteca Pública de Maó posa en marxa dos nous serveis per fer arribar els llibres a nous usuaris a través d'un programa de voluntariat. El primer és el de préstec a domicili per aquells lectors que no es poden desplaçar. «Si no pots venir a la biblioteca, la biblioteca vindrà a ca teva». Et duim els llibres a ca teva», explica el director Francesc Florit Nin. Per persones amb mobilitat reduïda la biblioteca organitza un servei de préstec a domicili, que també ofereix lectura a domicili.

Es poden beneficiar totes aquelles persones amb dificultats de mobilitat temporal o permanent. Es poden demanar tot tipus de documents que estan disponibles al públic: llibres i revistes, música, pel·lícules i documentals. Cada beneficiari pot demanar un total de 20 documents en préstec, per un període de 30 dies naturals i és prorrogable.

El servei és gratuït i es fa un dia a la setmana. Cal fer-se el carnet d'usuari. Per rebre el servei només

Des de la biblioteca es fa una crida a sumar voluntaris pels dos serveis.

cal sol·licitar-lo a la biblioteca al telèfon 971369190 o al correu info@bibliomao.es. Una volta has triat què demanes, un voluntari col·laborador de la biblioteca t'ho portarà al teu domicili. Amb cita telefònica prèvia anirem a recollir els documents i portar-te'n de nous.

PER A LA GENT GRAN

L'altre servei és el de lectura al Centre Geriàtric de Maó, on una voluntària llegeix en veu alta cada dimecres al capvespre a un grup de persones majors. La biblioteca fa una crida a sumar voluntaris per consolidar aquests serveis.

EXPOSICIÓ | La Biblioteca de Maó inaugura el divendres una mostra amb motiu de Sant Antoni que explica l'evolució de la nostra llengua

Francesc Florit Nin, director de la biblioteca, és l'autor de l'exposició de la qual s'ha fet una unitat didàctica. • FOTOS GEMMA ANDREU

Un viatge des dels inicis del català de Menorca fins avui

LAURA BAÑÓN

Amb la conquesta de 1287, el català arribà a Menorca i des de llavors no s'ha deixat de parlar. Amb l'objectiu de mostrar les característiques de la llengua en els documents antics conservats i comprovar l'evolució i canvis, la Biblioteca Pública de Maó inaugurarà aquest divendres, a les 12 hores, l'exposició «El català de Menorca. Llengua compartida».

Segons explica el director de l'entitat i autor del projecte, Francesc Florit Nin, l'exposició està integrada per nou panells en els quals es mostra la llengua escrita recollida de diversos documents des del segle XIV fins a l'actualitat. A la vegada, segons avança, la mostra estarà disponible per als estudiants en forma d'unitat didàctica «per tal d'estudiar les formes estàndard de la llengua escrita del català de Menorca».

OBJECTIU DIDÀCTIC

L'estructura dels panells es fa en tres parts, segons comenta Florit Nin. La primera és la reproducció fotogràfica del document original en la llengua catalana del seu temps. Manuscrita, incunabla o editada.

Una segona part és la transcripció en llengua actual per tal de facilitar la compren-

Aquesta edició de «Blanquerna» (1521), de Ramon Llull, s'il·lustra amb gravats de l'època.

Una edició de «Blanquerna» de 1521 obre l'Any Llull a l'Illa

Aprofitant la inauguració de l'exposició, a partir d'aquest divendres s'exhibirà una de les joies bibliogràfiques de la Biblioteca Pública de Maó. Es tracta d'una edició de

«Blanquerna», editada el 1521 a València, la novel·la que va escriure Ramon Llull el 1283 i que va tenir enorme influència en la narrativa de l'Edat Mitjana. D'aquesta

edició només es conserven una dotzena d'exemplars, un dels quals està custodiat a la Biblioteca de Maó. L'exhibició de «Blanquerna», una edició d'impremta il·lustrada amb gravats, obre els actes a Menorca de la celebració enguany de l'Any Ramon Llull a Balears.

sió del text i que el lector a la vegada «en pugui fer una comparació de com ha canviat l'ortografia i comprovar la profunda unitat idiomàtica del català al llarg del temps».

Finalment la tercera part és un comentari lingüístic de les característiques del text. L'exposició té un plafó inicial en el qual s'indiquen les cinc idees bàsiques sobre el

model de llengua estàndard i dues cites de dos estudiosos de la matèria. La iniciativa compta amb la col·laboració del Govern balear i Acció Cultural de Menorca.

el. 971369190.

II·lustració 17: 12.1.16

Donatiu de Josep M. Quintana a l'Arxiu Històric i Biblioteca Pública de Maó

■ Tot aprofitant la presentació en societat el passat dia 3 de novembre, a la Fundació Rubió, del llibre de Josep M. Quintana «Una història particular. Els conflictes Església-Estat a la Menorca del segle XVIII», volem expressar des de la Biblioteca Pública i Arxiu Històric de Maó la nostra immensa satisfacció per la donació que ens ha fet l'autor d'aquesta obra juntament amb diversos documents, originals i còpia, que ha emprat l'investigador per confeccionar aquest treball. Així mateix, ens ha dipositat còpia dels apèndixs digitals del llibre publicat -que també podeu trobar al blog de l'autor-.

Per una banda, ens ha donat el valuós document manuscrit de 17 cartes datat a Ciutadella el 1722 i signat pel notari de la Cúria Eclesiàstica de Menorca, Raimundo Ballester, i que recull tota la correspondència entre Richard Kane i els eclesiàstics en

relació amb els disset punts amb què el governador volia sotmetre el comportament de l'Església catòlica a Menorca: «Copia de los artículos y cartas del Excmo. Señor Gobernador de la Isla de Menorca intimados aquellos a los superiores eclesiásticos de dicha Isla y respuestas hechas a dichos Artículos y Cartas por la junta del Estado Eclesiástico Secular y Regular de la misma». Aquest document s'ha incorporat al Fons d'Altres Arxius amb la signatura AA 80 del nostre Arxiu Històric.

Per altra banda, i com bé explica l'autor a la Nota final del llibre, gran part de la documentació consultada al nostre Arxiu Històric de Maó i als Arxius Dio-

cesans de Menorca i Mallorca, a l'Arxiu Capitular de Mallorca, al Museu de Menorca i, molt especialment, al Archivo Histórico Nacional, ha estat digitalitzada i després transcrita per l'autor i convenientment enquadernada per a un fàcil maneig, i han estat, com ell diu, «cedits a la Biblioteca Pública de Maó per tal d'afavorir la consulta al lector que estigui interessat a conèixer-los íntegrament».

Són 10 volums que contenen, entre d'altres, la còpia i transcripció del «Registre de Cartas del Mt Iltr. Dr. Antoni Roig (1778-1787)»; l'expedient de simonia de Gabriel Olivar (1778-1784); el pla presentat per D. Muñoz Nades i remès pel Comte de Cifuentes; així com tota la documentació relativa a la creació de la diòcesi de Menorca trobada a diversos arxius. I, també, la transcripció del manuscrit de la Correspondència de Richard Kane a què hem fet referència al principi.

Qualsevol que estigui interessat en consultar la referència bibliogràfica a aquests 10 volums amb còpies de documents que

han passat a integrar la nostra Secció Menorquina, només ha d'anar al catàleg de la nostra pàgina web www.bibliomao.es i escriure a Buscar: Donatiu Josep M. Quintana

És aquesta donació una iniciativa realment admirable i que voldríem que passés més sovint al nostre Arxiu i Biblioteca. És el fruit d'una feina immensa i acurada que l'autor no ha volgut que quedés enterrada al fons de la seva biblioteca, i que ens ha lliurat en magnífiques condicions per a ser emprada.

Per tot açò agraïm profundament el gest de Josep M. Quintana que posa a la disposició de tothom la seva feina i el seu rigor com a historiador.

FRANCESC FLORIT
Director de la Biblioteca i Arxiu Històric
• MAÓ

Agraïment

■ L'Àpima del col·legi La Salle d'Alaior vol agrair a Procensa i al Centre Cultural la cessió de les instal·lacions de l'auditori del Centre Cultural del poble per a la realització dels diferents actes

II·lustració 18: 28.6.16

Biblioteca Pública de Maó i Arxiu Històric

TRES MOMENTS CRUCIALS DE LA RECERCA ARQUEOLÒGICA DE MENORCA

Francesc Florit

Director de la Biblioteca de Maó

Joaquín Pons

Arqueòleg

La Biblioteca de Maó s'uneix a les activitats que promouen el coneixement de la Menorca Talaïòtica, candidata a Patrimoni Mundial de la UNESCO amb una exposició que mostra tres documents que representen tres moments importants de la recerca arqueològica: el 1818 Joan Ramis publica «Antigüedades célticas», el 1892 Cartailhac estudia els «Monuments primitifs» de les Balears i entre el 1932 i 1938 Margaret Murray escriu els seus tres toms de les «Cambridge excavations in Minorca». Són les tres passes que posen les bases dels actuals estudis prehistòrics. L'exposició també comptarà amb la conferència de Joaquín Pons Machado que versarà sobre el contingut i la importància d'aquests tres moments dia 13 de maig a les 20 hores a la sala d'actes de la Biblioteca.

L'exposició es compon dels tres documents esmentats i d'algunes edicions complementàries, acompanyades de tres objectes arqueològics cedits pel Museu de Menorca i que podem relacionar amb els autors i les seves publicacions. A més s'ha decorat la sala amb 15 il·lustracions de diversos jaciments arqueològics talaïòtics: els dibuixos de Joan Ramis, els gravats de l'arxiduc Lluís Salvador d'Àustria i les fotografies del llibre de Murray.

Però per què aquests tres moments? Fem un repàs per les raons per les quals aquests autors i els seus llibres tenen especial rellevància.

El llibre de Joan Ramis i Ramis, «Antigüedades Célticas de la Isla de Menorca desde los tiempos más remotos hasta el siglo IV de la era Cristiana» (1818) és la primera publicació feta a l'Estat espanyol sobre un tema de prehistòria i arqueologia, quan encara aquesta disciplina ni tan sols existia com a tal. Descriu els monuments prehistòrics de l'illa, entre els quals destaquen les taules i el capítol que dedica a la naveta d'Es Tudons. Ramis és el primer que utilitza el terme de naveta per descriure-la. Com diu el títol del llibre, s'atribueix la construcció de totes aquestes edificacions al poble celta, seguint les teories esteses per tota Europa a inicis del segle XIX, teoria que atribuïa a aquesta gent qualsevol construcció antiga.

Emile Cartailhac va col·locar la prehistòria de les Illes Balears dins l'àmbit europeu amb el seu llibre titulat «Monuments Primitifs des Iles Baleares» (1892). És la primera publicació sobre els monuments de Mallorca i Menorca realitzada amb criteris científics. L'obra fa una descripció tant dels monuments de l'illa com dels materials prehistòrics trobats.

Aquests objectes pertanyen a col·leccions particulars a les quals E. Cartailhac va tenir accés de manera que la informació que ens en proporciona l'autor en molts casos és l'única referència que tenim d'aquests objectes. El llibre es completa amb una col·lecció de fotografies on podem veure l'estat de molts monuments a finals del segle XIX.

Les obres de Margaret Murray «Cambridge excavations in Minorca» sobre Trepucó (1932 i 1938) i Sa Torreta de Tramuntana (1934) suposaren la publicació, per primer cop, dels resultats d'unes excavacions arqueològiques dutes a terme amb mètodes científics a l'illa de Menorca. L'autora ens explica les diferents estructures que va descobrir, els diferents nivells arqueològics que va documentant i els materials que afloraven del seu interior. Amb aquesta informació fa una aproximació a la possible funcionalitat dels monuments. Així, per exemple, considera la taula com una representació d'una divinitat prehistòrica i el seu voltant com el lloc de culte dels seus devots.

Els tres treballs són tres baules importants de la recerca científica en l'arqueologia menorquina. Representen tres moments diferents de com s'entén l'estudi de la prehistòria a nivell europeu i tenim aquestes publicacions com a referents de l'evolució d'aquests estudis a Menorca. La conferència de Joaquín Pons explicarà i ampliarà aquestes i d'altres raons.

20 | MEMÒRIA | «El Triàptec» | SABADO, 12 DE DICIEMBRE DE 2015

CULTURA & ESPECTÁCULOS

PATRIMONI | La Biblioteca de Maó enceta una sèrie de minixposicions de joies bibliogràfiques del fons amb l'exhibició del llibre «De humani corporis fabrica», de Vesalius, una edició amb xilogravats de 1555

Una joia sobre anatomia humana. El llibre de Vesalius s'exposa a una vitrina, està restaurat i és considerat el primer llibre científic sobre el cos humà. Hi ha una versió digital que es pot consultar a través de la web de la biblioteca, a través d'un enllaç al Catàleg de Patrimoni Bibliogràfic Nacional. L'obra va ser editada a Basilea el 1555. «FOTOS: JAVIER COU»

Els incunables surten a la llum

LAURA BASÓN

La Biblioteca de Maó impulsa una sèrie de minixposicions de llibres del seu arxiu històric que són considerats joies bibliogràfiques. El primer incunable escollit que s'exposa al públic és el llibre «De humani corporis fabrica» (De l'estructura del cos humà), una obra de text, amb profusió d'imatges al·legòriques sobre anatomia humana escrita el 1543 per Andreas Vesalius (1514-1564).

Francesc Florit Nin, director de la Biblioteca de Maó, explica que l'obra que es conserva a Maó va ser editada a Basilea el 1555 i es pot considerar el primer llibre científic sobre l'anatomia humana, un treball que en el seu moment revolucionà el coneixement de la medicina. El llibre es compon d'unes 700 pàgines d'esplèndida impressió, i és especialment conegut per les seves il·lustracions, xilografies de gran perfecció, de disseccions humanes. El llibre es basa en les conferències que l'autor va dictar a la Universitat de Pàdua, durant les quals es va desmarcar de la pràctica comuna efectuant innombrables disseccions de cadàvers per il·lustrar les seves exposicions. Presenta un detallat examen dels òrgans i una completa estructura del cos humà. Abans no hagués estat possible sense els molts avenços que van tenir lloc en el Renaixement, en el camp de l'art i en la tècnica de la impressió. Gràcies a això, Vesalius va poder produir il·lustracions d'una qualitat superior a qualsevol altra anterior, comenta Florit Nin.

OBRIU L'ARXIU ALS LECTORS

Segons el director, aquest incunable prové d'un dels convents afectats per la Desamortització de Mendizábal, el fons documental del qual passà a l'Arxiu Provincial. Actualment forma part de l'Arxiu Històric de Maó. Aquesta iniciativa pretén apropar el fons de l'Arxiu, habitualment freqüentat pels estudiosos, al públic general. A l'exposició l'incunable es relaciona amb «El secret de Vesalius», la novel·la de Jordi Llobregat publicada enguany i que s'ha convertit en best-seller.

El següent serà 'Blanquerna', de Ramon Llull

» El projecte preveu exposar un incunable cada trimestre. El següent serà «Blanquerna», una edició lul·liana de 1522 que s'exhibirà a partir del gener amb motiu de la declaració del 2016 com a l'Any Ramon Llull. En successives mostres s'exposaran obres com «Antigüedades cèltiques de Menorca», de Joan Ramis i Ramis, una edició original del segle XVIII, entre d'altres títols de gran valor.

Mira Menorca

El clam dels versos en femení

► Maó celebra els actes centrals del Dia de la Dona i lliura els premis del Concurs de Microrelats

L.B.

Amb un minut de silenci pel crim masclista de la jove de Son Severa, van començar aleshores els actes centrals del Dia de la Dona a Maó. La incidència del vent obligà a suspendre la creació d'un mural participatiu i les activitats es traslladaren a l'interior de la Biblioteca Pública de Maó.

La sala d'actes s'omplí de públic que assistí a un espectacle íntim, de format original, que conjugué poesia, pintura i música. Les rapsodes Conxi Masreal, Laura Cubas i Maria Camps van recitar els poemes de dones poetes, com Clara Floriduy, Sílvia Pons, Margarita Ballester, Maria Mercè Marçal o Dolors Miquel, entre d'altres. Mentre els versos es recitaven, el pintor Francesc Florit Nin dibuixà

el rostre de diverses dones, inspirant-se en l'ambient poètic, que comptà amb l'acompanyament de Pere Arguimbau a la guitarra. Un acte organitzat per l'Ajuntament i la Biblioteca. I és que Maó és un dels pocs municipis que té regidoria d'igualtat, una àrea que gestiona el regidor Biel Pons, que va participar en els actes.

EL MANIFEST DE MIRIAM RIBES

La metgessa de l'hospital Mateu Orfila, Myriam Ribes, va ser fencarregada de la lectura del manifest, amb el missatge que el feminisme és una corresponsabilitat de les dones i els homes i que cal avançar cap a la plena igualtat. Durant l'acte també es proclamaren els guanyadors del Concurs de Microrelats del Dia de

El músic Pere Arguimbau, el pintor Francesc Florit i les rapsodes Laura Cubas, Maria Camps i Conxi Masreal.

Els actes, prevists a la plaça Conquesta, es traslladaren a la Biblioteca Pública de Maó a causa del vent. ■ FOTOS JAVIER COLL

la Dona. Segons informa el regidor, enguany hi ha hagut un augment de la participació, segurament pel curs de microrelats que organitzà prèviament l'Ajuntament que serví d'estímul. Segons Biel Pons, han participat 33 autors amb uns 40 microrelats. Han resultat guanyadores Maria Luisa López Cortiñas (en la modalitat de majors de 18 anys) i Elena Murcia García (en la modalitat de menors d'edat), com també hi va haver mencions especials per Danyà Coll Coll i Georgina Masanés en cada categoria, respectivament.

La japonesa resident a Menorca, Kaori Ishihara, amb les altres companyes del Cercle de Dones. ■ FOTOS JAVIER COLL

Art per despertar la feminitat

L.B.

Un grup de dones ha creat el col·lectiu Cercle de Dones a Menorca, una entitat que pretén fomentar i reivindicar les diferents vessants de la feminitat. La japonesa Kaori

Ishihara, resident a Menorca, junt amb Auba Pons, són integrants del col·lectiu que el passat dia 8 va inaugurar una exposició amb una performance a la Biblioteca Pública de Maó. La mostra, amb diverses obres artístiques fetes per les pròpies membres del col·lectiu, es podrà visitar fins el proper dimarts, dia 15.

EL CICLE

L'exposició pictòrica es titula «Nova relació amb el nostre cicle menstrual» i conté obres inspirades en la feminitat, i la relació de la dona amb el cicle menstrual. Segons explica Kaori Ishihara, «la societat moderna té molts prejudicis en relació al sangrat del cicle de la dona, en canvi les cultures ancestrals reconeixien el poder del nostre cicle menstrual». Explica que la ciència «està investigant l'ús medicinal de la mens-

truació per l'alt contingut en cèl·lules mare. Així, la tradició i la ciència estan arribant a punts en comú», comenta.

L'objectiu de l'exposició és «el de rompre amb els tabús culturals» en relació al cicle menstrual. Per això, els dibuixos i pintures els han fet les pròpies integrants del Cercle de Dones utilitzant la sang menstrual com a pintura. «No pretenim fer obres d'alta qualitat artística, sinó un acte reivindicatiu a través del qual retornar la dignitat a la nostra naturalesa cíclica com a dones», assenyala la japonesa.

Els dibuixos els han fet les dones en moments íntims en que han debatut la creativitat i la imaginació, expressant símbols i elements que identifiquen la feminitat i les diferents fases hormonals, intutives i emocionals per les que travessen cada mes les dones.

Una de les obres de l'exposició.

EL 9 de juny va ser el Dia Internacional dels Arxius

L'ARXIU I EL SERVEI A LA MEMÒRIA

Francesc Florit Nin
Director de la
Biblioteca i Arxiu
Històric de Maó

Can Mercadal alberga la Biblioteca de Maó i l'Arxiu històric. El conjunt dels documents configura un patrimoni valuós, material i immaterial. Es tracta de la memòria escrita conservada al llarg dels segles. Tot i que és un arxiu força extens, no és complet a causa de la pèrdua de documentació que s'ha patit arran sobretot de saquejos, guerres i altres calamitats pròpiament humanes i tristes.

La celebració d'un Dia Internacional dels Arxius es va fixar el 9 de juny, coincidint amb la data de creació del Consell Internacional d'Arxius (ICA/CIA) el 1948 sota els auspicis de la Unesco. L'objectiu del Dia Internacional dels Arxius és posar en valor la importància dels arxius i posar-los a disposició dels investigadors i de la ciutadania en general per tal de preservar la memòria documental. Ja sabem que comprendre el passat és tasca imprescindible per configurar el futur, tal com s'expressa en la Declaració Universal sobre els Arxius, aprovada per la

Unesco a la seva 36a Conferència General a París, el 10 de novembre de 2011. No cal insistir més en els motius ni en la rellevància d'aquesta celebració. Però sí que convé de saber l'estat en què es troba l'arxiu històric de Maó i quines serien les mesures que des del meu paper cal prendre per millorar el servei a la memòria col·lectiva.

De totes les funcions que es requereixen a un arxiu històric, el de Maó presenta deficiències en gairebé totes

Tenim la necessitat de disposar de més espai, (cal recordar que una part és emmagatzemada en un local llogat en unes condicions que no són les idònies). Per això, entre altres raons hem posat a consideració una proposta a llarg termini per desvincular la Biblioteca Pública de l'Arxiu, de manera que l'Arxiu Històric esdevengui un centre autònom, amb entitat i edifici propi. Talment es va fer l'any 1984 quan es van deslligar el Museu de la Biblioteca, i tal com es va fer fa anys a Palma on hi ha la Biblioteca Can Sales per un costat i l'Arxiu del Regne de Mallorca per l'al-

tre. Aquesta segregació ve motivada perquè les funcions que exerceixen són de naturalesa diferent i per tant s'han de contemplar com a dues entitats diferents per respondre millor a la seva naturalesa. Queden aspectes a solucionar de l'Arxiu causats en bona part pel plantejament que ha tingut. Caldrà tantmateix trobar la manera que les diverses instàncies i organismes que es dediquen a la preservació documental es vinculin en un mateix projecte, en una mena d'Arxiu General de Menorca, gestionat per professionals especialistes i amb un programa integral de gestió, preservació, recerca, informatització i difusió segons els paràmetres actuals.

➔ **DE TOTES LES FUNCIONS** que es requereixen a un arxiu històric, el de Maó presenta deficiències en gairebé totes (catalogació, assessorament, consulta, reprografia, restauració, programa d'acions, comunicació i difusió, vinculació a altres arxius...). En primer lloc perquè no ha disposat d'un arxiver fix. La feina feta per M. Lluïsa Serra i continuada després per Juan Francisco Sánchez d'ordenació, catalogació i administració del fons haurien de tenir continuïtat. Cal que es faci també un treball de recerca i adquisició de documents patrimonials de prou interès perquè formin part del nostre arxiu i tenir-los a dispo-

sició pública. Una altra és la feina, la feina, de digitalització perquè el programa engegat pel Ministeri de Cultura és molt minvat. Igualment la feina de restauració es va fent a un ritme molt lent ateses les necessitats. Tenim la sort que la feina d'atenció als investigadors i als usuaris interessats és assumida per una auxiliar administrativa, cosa que sobrepassa les seves obligacions. I més enllà encara queden dues tasques que ben poques vegades es fan: unes actuacions de programa cultural per a la difusió d'aquest patrimoni documental i un servei didàctic que el posi a l'abast dels centres d'ensenyament dels diferents nivells escolars, perquè el valorin, se l'estimin i el preservin en el futur.

L'activitat que hem organitzat amb motiu del Dia Internacional de l'Arxiu l'hem titulada «La recerca genealògica. Xerrada i visita», per al proper 13 de juny a les 18h. Per què la genealogia? Perquè hi ha un bon nombre de persones atretes per aquesta matèria que vénen de forma assídua a consultar els documents del nostre arxiu. L'interès per la genealogia ha augmentat en els últims anys. Comptem amb persones expertes com Antoni Guasch, Antoni Tuduri i Octavi Pons, ponents de l'activitat que han treballat a fons el tema i disposen d'eines i recursos per al seu coneixement. S'exposaran els documents emprats amb més freqüència com els índexs i llibres de naixements, matrimonis i defuncions i els padrons d'habitants.

Il·lustració 22: 13.6.16:

Menorca se suma a la celebración del Día de los Archivos

R.P.A.

Auspiciado por la Unesco, en 1948 se creó el Consejo Internacional de Archivos. Por eso, coincidiendo con su fecha de fundación, cada 9 de junio se celebra el Día Mundial de los Archivos, una conmemoración que por motivos logísticos en Menorca se festejó el pasado lunes. Con ese fin se organizó una jornada dedicada a la investigación genealógica en la sede de la biblioteca pública de Maó y el archivo histórico. La cita contó con la participación del director de ese centro cultural, Francesc Florit Nin, además de Antoni Guasch y Toni Tuduri, miembros de la Sección de Genealogía del Ateneu de Maó, y Octavi Pons, trabajador del archivo histórico de Maó.

El acto comenzó con una presen-

tación a cargo de Florit Nin, quien hizo hincapié en la falta de medios en el Archivo Histórico de Maó, en el que no se cuenta con un trabaja-

dor fijo en plantilla para desempeñar las funciones que esa sección necesita. Por su parte, Tuduri hizo un repaso a sus experiencias en la actividad genealógica y la adición que esta genera, mientras que Guasch realizó algunos ejemplos de procedimientos para el registro de datos. Los asistentes pudieron subir a la tercera planta, el corazón del archivo, donde vieron y tocaron diferentes tipos de libros escuchando las explicaciones de Octavi Pons y Antònia Cardona, quien se encargó del archivo.

Encuentro de los participantes en la biblioteca de Maó. ■ FOTO LT

Il·lustració 23: 17.6.16

22 | MENORCA • Es Diari | JUEVES, 13 DE AGOSTO DE 2015 |

Mira Menorca

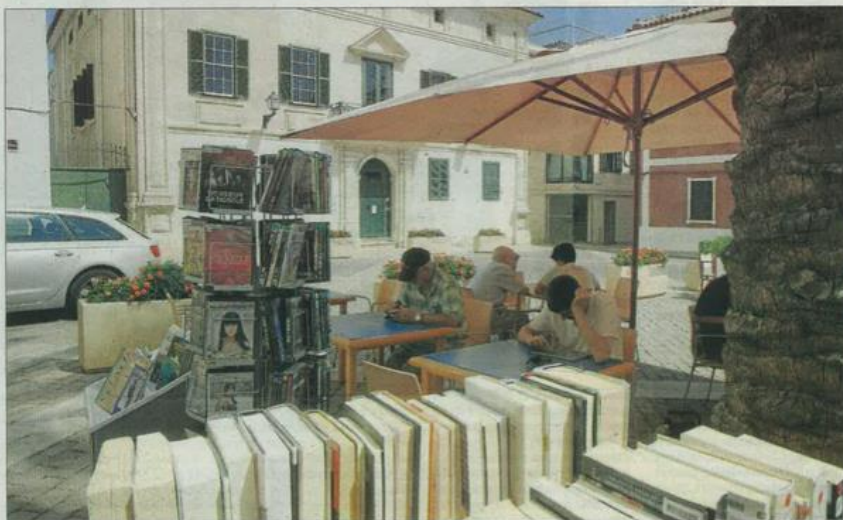
Els llibres són a la 'Biblioplaça'

► La Biblioteca Pública de Maó minimitza els efectes del tancament per obres oferint un servei alternatiu als usuaris

ISAAC PONS DE ROSA

Aquest estiu, a la Biblioteca Pública de Maó s'hi estan fent obres per a la millora de la climatització, unes feines que s'allargaran, si no hi ha res de nou, fins a final d'agost. La intervenció, però, no ha suposat el tancament total del servei que s'ofereix a les instal·lacions, ja que s'ha cercat una fórmula original per poder atendre els usuaris, que disposen de taules a la mateixa Plaça de la Conquesta, on poder fer les seves consultes. És la «Biblioplaça».

Està clar que no es pot oferir el mateix servei a l'interior de la biblioteca que a l'exterior amb unes poques taules. Però menys és res. Per això, aquest estiu, i davant la impossibilitat de mantenir oberta la Biblioteca, el Consell, que la gestiona, ha optat per treure-la al carrer. És així com s'han instal·lat dues de les casetes que l'Ajuntament de Maó va adquirir per als expositors de les fires, on els treballadors de la Biblioteca atenen els usuaris. Això és, de dimarts a divendres, de 9.30 a 13.30 i de 18 a 21 hores, i els dissabtes en horari de dematí.

La «Biblioplaça» s'ha instal·lat just davant de l'edifici que ocupa la Biblioteca Pública de Maó, a la Plaça de la Conquesta. ■ FOTOS JAVIER COLL

BONA ACCEPTACIÓ

Passejant baix els para-sols que cobreixen la «Biblioplaça», alguns dels usuaris comenten el positiu de la iniciativa. Sergi Olives i Xavi Pons, dos estudiants que preparen els exàmens de setembre, havien quedat per anar a la biblioteca i «quan hem vist que estava tancada hem quedat aquí», on disposen de prou espai per estudiar i gaudir de la fresca.

També és una iniciativa «molt agradable» per a Sheila Majuelos, una menorquina resident a Barcelona que gaudia dels contes infantils amb la seva filla de pocs anys. O Helena Barracó i els seus fills dos fills. «Hem vingut perquè ells volien venir, i hi hem fet una hora ben entretinguda», deia aquesta turista, mentre un dels petits, Pau Raventós, deia que «m'agradava perquè puc llegir contes».

Des de la Biblioteca Pública de Maó afirmen que aquesta és una

Usuaris

Les primeres hores del matí i del capvespre són les que compten amb més visites

Sheila Majuelos (esquerra) amb la seva filla i Helena Barracó (a dalt) amb els seus, gaudint de la iniciativa.

manera de poder mantenir, amb limitacions, un petit servei. De fet, tot i la temporalitat de la idea, s'estan fent uns 700 préstecs setmanals, i tot i que queda lluny dels 2.000 que acostumen a tenir en una setmana normal, no deixa de ser un servei per al ciutadà.

I és que des de la biblioteca atenen, d'un dia per l'altre, peticions de préstecs de llibres, i treuen al carrer una selecció de volums que són a disposició del públic. Igualment, també s'ofereixen alguns títols en DVD i també compactes de música, i disposen de tres ta-

letes digitals per qui vulgui connectar-se a internet.

La parafeta de carrer compta també amb xarxa Wifi, així com servei d'hemeroteca amb diaris i revistes. En definitiva, uns serveis que utilitzen cada dia usuaris fidels i d'altres més puntuals.

CUENTACUENTOS Mariona Trenchs
acerca al público infantil de la Isla su
espectáculo «Milfulles de llenguatges»

Trabajando la cantera de nuevos lectores

RUBÉN P. ATIENZA

El arte de contar cuentos ha existido desde siempre, lo único que ocurre, como es lógico, es que con el paso del tiempo esa actividad ha evolucionado. «La narración oral antes se hacía en casa, en el marco de la familia, de padres a hijos, pero ahora ha salido fuera, se ha profesionalizado», reflexiona Mariona Trenchs, quien desde hace una década se dedica a deleitar a los más pequeños contando historias.

Trenchs, quien nunca antes había actuado en Menorca, ha

desembarcado esta semana en la Isla para acercar al público su espectáculo «Milfulles de llenguatges», un montaje diseñado con un objetivo muy claro: «Dar importancia al libro como objeto y protagonista», confiesa. Un proceso para el que se sirve de diferentes maneras de expresión, verbal, corporal, musical... durante una sesión que se extiende aproximadamente una media hora. «Muestro varias maneras diferen-

tes de vivir los libros», avanza la cuentacuentos.

En definitiva, un marco que propicia la base necesaria para crear cantera de nuevos lectores, en el que la edad parece importar bastante poco, aunque en el caso de «Milfulles de llenguatges» está pensado para niños de hasta seis años. Los cuentacuentos son, según Trenchs, una herramienta pensada para un público que abarca desde «los cero años hasta siempre». Y es que, a su juicio, aunque se trate de bebés de pocos meses, más allá del texto, la musicalidad o el momento compartido con la familia ya son importantes. «Estar visualizando algo así comienza a ser una experiencia», resume Trenchs.

En su opinión, estamos ante una actividad «que debería formar parte de la educación integral que todo el mundo habría de recibir». La narradora van incluso más allá: «La narración oral hace muy bien al público, es una experiencia muy recomendable y ayuda a vivir mejor».

Mariona Trenchs, en acción.

En las representaciones de Trenchs el elemento visual es muy importante. • FOTOS GEMMA ANDREU

El público infantil y familiar, ayer en la biblioteca de Maó.

Una gira que pasará por todas las bibliotecas

La representación de «Milfulles de llenguatges» arrancó el pasado miércoles en Es Migjorn Gran, y ayer se pasó por Maó, pero todavía le quedan seis citas pendientes hasta pasar por todos los municipios. Las siguientes representaciones tendrán lugar en las bibliotecas de Es Mercadal (hoy a las 18 horas), Ferreries (mañana, 18 horas) y el sábado en Ciutadella (11.30). Ya la próxima semana, Mariona Trenchs estará el lunes en Es Castells y el martes en Sant Lluís para acabar el miércoles en Alaior, las tres citas a las 18 horas.

CULTURA & ESPECTACULOS

IL·LUSTRANDA | La Biblioteca Pública de Maó organitza al llarg del proper any 2017 aquest projecte, que consisteix en tot un seguit d'exposicions de l'obra de vuit il·lustradors de Menorca

Una imatge que exposarà Margarita Espinosa.

Una il·lustració de Raquel Martín.

Un dibuix de Sam García.

L'hora dels il·lustradors

LUÍS VERGÉS

La Biblioteca Pública de Maó vol posar en valor la feina dels il·lustradors de Menorca amb el projecte que anomena «Il·lustranda», consistent en una sèrie de vuit exposicions que es faran el proper any i en què participaran vuit artistes, set dels quals són. Els convidats seran Neus Carreras, Magda Triay, Silvia Vivó, Margarita Espinosa, Yolanda Carretero, Laura Miyashiro, Raquel Martín i Sam García.

Francesc Florit Nin, director de la Biblioteca, explica a la memòria d'«Il·lustranda» que «entorn del llibre hi ha molts de protagonistes: escriptor, editor, traductor, lector,

dissenyador, il·lustrador. Les biblioteques solen centrar l'atenció entre els escriptors i els lectors. Als primers els demanem intervencions públiques en torn de la creació, en els segons se centra la missió essencial de la biblioteca, fer-los conèixer dels llibres, atendre les demandes i fomentar l'hàbit de la lectura».

L'exposició pretén treure de l'oblit la tasca dels dibuixants que moltes vegades queden en un segon pla, però en determinats tipus de llibres són els autèntics protagonistes.

Ald ho veu també Florit Nin, que a més de dirigir la Biblioteca és escriptor i pintor: «Dintre tots els protagonistes que participen en un

● ● ●
Les imatges ajuden a què els fillets entrin amb més facilitat dins els contes

llibre, els il·lustradors solen quedar al marge. Per açò ara li dedicam la nostra atenció».

Les biblioteques públiques donen en l'actualitat molta importància a les activitats adreçades a infants i totes tenen una secció ben organitzada i ben equipada de literatura infantil. En aquesta secció la imatge cobra més importància.

Magda Triay, una de les artistes que exposaran, destaca que la vesant

plàstica és molt significativa i molt important en els llibres il·lustrats, especialment en els destinats al públic infantil.

Autora dels dibuixos de dos llibres de contes, la dibuixant menorquina opina que les imatges ajuden a què els fillets es fiquin amb més facilitat dins dels contes i de les històries fantàstiques.

D'algun manera els il·lustradors, al facilitar la lectura dels nens, es converteixen en agents de promoció dels llibres a llarg termini ja que per a fer lectors cal començar quan aquests són petits. De fet alguns contacontes aprofiten els bons llibres il·lustrats per a fascinar les seves audiències.

Ara la Biblioteca proposa, en paraules de Florit Nin, «donar rellevància a la feina de l'il·lustrador amb un seguit d'exposicions de la feina i del procés que porten a terme els il·lustradors de Menorca, perquè a Menorca tenim molt bons il·lustradors i creiem que val la pena conèixer la feina que fan, els procediments emprats, les publicacions, les eines que empran, i, sobre tot, l'obra original. Perquè rarament es pot contemplar l'obra original d'un il·lustrador perquè les galeries d'art no tenen el costum, el bon costum, d'exposar l'obra de la gent que es dedica a la il·lustració, com solen fer amb els pintors o escultors».

65

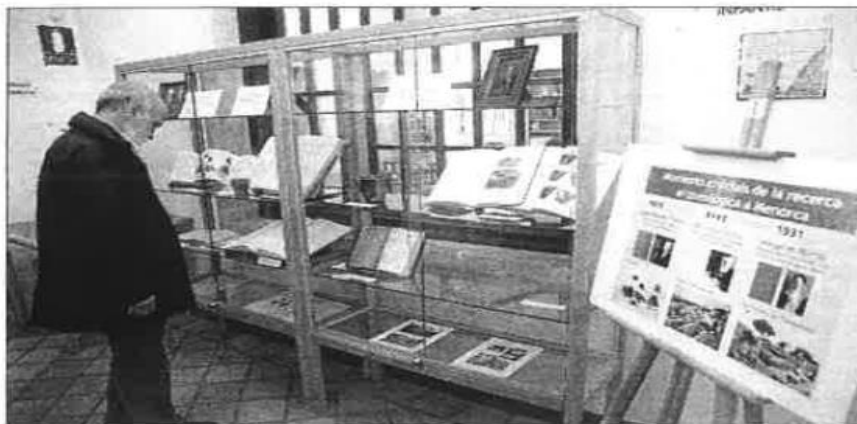
Il·lustració 26: 20.12.16

El libro de los supervivientes

El historiador Josep Portella presentó ayer en la biblioteca de Maó su nuevo libro, «Cuarenta menorquines en los campos de exterminio», una obra en la que recoge las biografías de los supervivientes y para la presentación del cual contó con uno de ellos, George Ferrara d'Amico. FOTO GEMMA ANDREU

Il·lustració 27: 21.10.16

Lluís Plantalamor, exdirector del museu, observa els llibres exposats a la Biblioteca. • FOTO JAVIER COLL

Els tres personatges crucials de la recerca en prehistòria

L.B.

La Biblioteca de Maó s'uneix a les activitats que promouen el coneixement de la Menorca Talaiòtica, candidata a Patrimoni Mundial. I ho fa a través del muntatge d'una exposició que mostra tres documents que representen tres moments importants de la recerca arqueològica i que es poden trobar a l'arxiu de la Biblioteca. Es tracta d'«Antigüedades Célticas», que Joan Ramis i Ramis publicà el 1818, com la primera publicació sobre la prehistòria a Espanya. L'altre document data del 1892 i el va escriure Émile Cartailhac. «Monuments primitifs de les

Balears» va fer interessar els arqueòlegs europeus per les Balears. El tercer llibre és de 1931, quan Margaret Murray va publicar els seus tres toms de les «Cambridge Excavations in Minorca», on aportà les primeres dades científiques i fixà la funció religiosa de les taules.

INAUGURACIÓ

Aquestes publicacions posen les bases dels actuals estudis prehistòrics. La inauguració de l'exposició, que va tenir lloc ahir, comptà amb la presència del director insular Antoni Ferrer, el regidor Héctor Pons, i el director de la Biblioteca, Francesc Florit Nin, entre d'altres.

Es Diari • MENORCA
JUEVES, 22 DE SEPTIEMBRE DE 2016

RECURSOS | La manca de personal afecta a tasques pròpies de l'hemeroteca i l'Arxiu Històric com la catalogació d'exemplars

La Biblioteca de Maó no pot amb la documentació i la digitalització

ISAAC PONS DE ROSA

La Biblioteca Pública de Maó té dificultats per realitzar tasques com les de documentació, catalogació o digitalització de documents. Això és per la manca de personal, ja que els darrers anys s'ha passat de tretze a vuit treballadors, entre la biblioteca i l'Arxiu Històric.

Aquesta situació no és exclusiva d'aquestes instal·lacions, «també passa als hospitals, a les brigades o als centres escolars», i «som conscients de les dificultats actuals» que impedeixen a les administracions dotar de personal a tots els serveis que ofereix. Ho apunta el director de la Biblioteca i l'Arxiu Històric de Maó, Francesc Florit, qui lamenta que «no es poden fer moltes feines importants».

En el cas de la Biblioteca, aquesta situació dificulta l'estudi de documents per part d'investigadors o estudiants. Perquè «ve molta gent, de per tot», com ara un jove que fa uns dies cercava *partes de guerra* de la Guerra Civil per a un documental. «Els tenim, però no estan digitalitzats, i és important que aquesta informació no es perdi», destaca Florit.

Així i tot, assegura el director de les instal·lacions que el fons documental està en bones condicions, especialment, gràcies a les millores realitzades en la climatització.

La digitalització és la millor solució per evitar la pèrdua d'informació.

Francesc Florit lamenta que «no hi hagi arxiver, perquè és imprescindible, però som conscients de les dificultats», conclou.

FONS DE JOAN BENEJAM

Aquesta informació ha sorgit arrel de l'article publicat en aquest diari per Jesús García Marín, sobre la digitalització, per part de la Biblioteca Nacional d'Espanya, de la revista «El buen amigo», de Joan Benjam. En aquest sentit, Florit recorda que «la secció menorquina de premsa històrica de la Biblio-

teca de Maó guarda aquesta i altres revistes que Joan Benjam va escriure i impulsar entre finals del segle XIX i inicis del XX», tot i que «les col·leccions que tenim en paper no són completes». Així mateix, cal mencionar que a la Biblioteca Virtual de Premsa Històrica es poden consultar les revistes que hi ha disponibles a Maó, «La enseñanza racional» (juliol de 1888), «La escuela práctica» (1894-1905), «El buen amigo» (1900-1904) i «La escuela y el hogar» (1906-1910).

MINORCA • Es Diari
SABADO, 24 DE OCTUBRE DE 2015

L'acte fou moderat pel director, Francesc Florit Nin. © FOTO JAVIER COLL

La Biblioteca de Maó obre el debat per definir com adaptar el servei al futur

L.B.

La Biblioteca Pública de Maó vol visualitzar el seu futur i definir el camí per adaptar el servei als nous reptes que reclama la societat de la informació. Amb aquest objectiu ahir es celebrà un debat públic, per propiciar la reflexió entre responsables polítics, gestors i usuaris del servei.

El director de la biblioteca, Francesc Florit Nin, actuà de moderador d'un acte en el que participà el conseller de Cultura, Miquel Àngel Maria; la tècnica

bibliotecària Matilde Valero i tres usuaris amb diferent perfil: Francisca Gomis Luis (usuària adulta), Eva Maria Arroyo Jaén (usuària mare) i Mustapha Bou-sakla (usuari jove).

NOVES FUNCIONS

Segons Florit Nin, es tracta de definir entre tots la fulla de ruta sobre quines noves funcions demanen els usuaris i que ha d'assumir la biblioteca i quina ha de ser la seva resposta en la societat del coneixement.

L'illa al fosquet

INTERIOR D'UNA FERRETERIA

«...salsas que chocan y cohetes que explotan»

Joan J.
Gomila
Arquitecte

Sentir un arquitecte que et diu que un espai interior ha d'estar fet com «salsas que chocan y cohetes que explotan» produeix, automàticament, un interès excepcional i un cert misteri. Crea una expectativa de moviment i que alguna cosa esclatarà en un espai que se suposa estídic. Són a agitació marina i a il·luminacions estel·lars. Vistes les poques imatges que ens han arribat de la ferreteria, aquestes sensacions devien ser el que els sentits captaven en el moment d'entrar a l'interior de la botiga Casa Mañach, construïda l'any 1911, al carrer Ferran de Barcelona, per l'arquitecte, inclassificable creador d'obres úniques, Josep Maria Jujol. Un arquitecte que va començar la seva feina a l'ombra de Gaudí, de la qual no es va poder llurar mai, i que va fer actuacions ben lluminoses a la Catedral de Mallorca. La ferreteria Mañach fou una petita obra quant a dimensions, encara que una gran obra pel que fa a concepció arquitectònica, que Pep Llinàs ha destriat en un estudi d'investigació minuciós i atraient, convertint en llibre «Salsas que chocan y cohetes que explotan», expressió de Jujol, dita en castellà, tal com ens ha arribat fins avui i que m'encanta per la seva sonoritat, igual que *Sospecha de estiercol*, el títol que Llinàs ha posat al llibre que demà ens presentarà al soterrani de la Biblioteca Pública de Maó.

Jospe Llinàs és arquitecte des de l'any 1969 per l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona i ha estat professor a la mateixa escola, també a l'Escola d'Arquitectura del Vallès i a la Universitat Ramon Llull. Ha obtingut tres premis FAD. El primer l'any 1977, el segon l'any 1996, per la restauració del Teatre Metropol de Tarragona, precisament una obra de Josep Maria Jujol, i el 2006 per la biblioteca pública Jaume Fuster de Barcelona. També és Premi Nacional d'Arquitectura i Premi Ciutat de Barcelona. L'any 2002 va publicar el llibre *Sagues de esquina*, un recull d'articles, escrits i reflexions sobre l'arquitectura i els arquitectes que més li han interessat. Llinàs és un gran coneixedor de l'obra de

Jujol i des de fa bastants d'anys estudia i analitza els seus edificis, com una activitat enriquidora i que compagina amb la seva feina d'arquitecte contemporani. Ha realitzat un gran nombre d'edificis de tot tipus i qui vulgui conèixer més detalls del seu llarg camí d'arquitecte sensible i atent a tot allò que ens és pròxim pot consultar Google, com molt bé diu a les seves presentacions el meu jove amic Nicolás Faedo.

En Pep Llinàs té lligams amb Menorca. Crec recordar que va venir a fer part del servei militar a l'illa, o potser perquè era company de curs de Xavier Surinyach, un arquitecte mig menorquí, lligat a Ciutadella i a Sant Lluís. Però filla, per desgràcia nostra, no manté cap obra d'un dels millors arquitectes espanyols actuals. Un bloc d'habitatges a Ferreries, dissenyat just acabada la carrera, s'ha transformat amb el pas del temps, i la darrera possibilitat de construir el nou Conservatori a la Sala Augusta de Maó, projecte que ell va guanyar en un concurs realitzat no fa gaires anys, sembla que no es construirà seguint el seu magnífic projecte de coherents que volen i volums que es mouen.

Sospecha de estiercol ens explica, metafòricament, l'etnografia ferretera Casa Mañach de Barcelona. Juga amb el fens i el seu valor nutritiu, amb el seu poder regenerador, amb la seva capacitat per fer néixer noves obres, que no tindran voluntat de permanència, sinó que, igual que els productes d'un hort, crei-

xeran, maduraran, seran tractades amb cura, consumides, i les restes de les quals es desfaran per convertir-se, altre cop, en nutrients de noves produccions. Però tot açò ho explicarà en detall i molt millor en Pep Llinàs demà al fosquet.

Just per completar aquesta breu presentació, m'interessa fer veure com aquesta metàfora que planteja *Sospecha de estiercol* s'aplica a l'arquitectura de Jujol i fa evident una manera de dissenyar, de crear, més pròpiament de construir, on l'arquitecte va formant la seva obra, no des del projecte que va dibuixar en un temps passat, sinó des de les transformacions que aplica sobre els materials en el moment de construir l'edifici, l'espai, les escultures, que havia esbossat en aquell projecte inicial. Es tracta d'obres on l'arquitectura és concebuda com una acumulació d'elements comuns, quotidians, potser vulgars, recuperats d'aquí i d'allà, incorporats al procés de creació sobre la base de donar-los un nou valor que en el seu estat original no tenien. Elements que són fràgils, però vius, que faran que l'obra tenguin una data de caducitat, que no sigui perenne. Aquesta suma d'objectes usats s'afegeix a la idea que l'arquitectura no ha de ser, necessàriament, un producte

excessivament net, nou, ordenat, simètric, seriós, sinó un esdeveniment festiu, una obra que, amb el pas del temps, podria ser reduïda al no-res. Obres d'arquitectura que desapareixeran, però que seran inspiradores de noves obres d'arquitectura.

Jospe Llinàs SOSPECHA DE ESTIERCOL

Traducció de Nicolás Faedo

Josep Llinàs

Creacions que seran el substrat per a la germinació d'alguna cosa nova.

A *Sospecha de estiercol* Pep Llinàs fa una anàlisi minuciosa de la façana de la ferreteria Mañach i ens convida a participar en la investigació que ha fet, a seguir al ritme d'un thriller que

ens condueix per camins inesperats que ens mostren la personalitat de Jujol, la seva manera de veure, la seva religiositat, el seu catalanisme i la seva prodigiosa imaginació a l'hora de crear. A través d'una deconstrucció dels únics plànols existents, d'anar eliminant capes sobreposades sobre l'alçat i secció originals de la petita façana de la ferreteria, un paper ple de dibuixos afegits, croquis sobreposats i carregat d'una mescla caòtica d'idees allà grafiades, en Pep ens descobreix el sentit darrer de la concepció d'un edifici que sorpren per la seva profusió d'imatges estrafolàries. Una proposta festiva d'una vida que comença després d'una tragèdia humana de grans proporcions, com va ser la Setmana Tràgica de Barcelona del juliol del 1909.

Qui podria quedar impassible davant aquella façana petita però estrident del carrer Ferran, a principi del segle XX, amb els fanals movent-se per l'aire mariner que venia del port?

Qui podria controlar la curiositat d'anar a mirar què hi devia haver tere aquella porta amb vidres de formes estranyes i construïda amb fustes, que semblaven recollides a la mar?

Qui no voldria saber què s'hi venia, en aquella botiga gens convencional, amb un cartell quasi il·legible?

La solució era obrir la porta i just gaudir veure com l'arquitecte Jujol havia fet realitat una arquitectura concebuda amb tot allò que ja hi era, amb materials ben coneguts en la nostra vida quotidiana, sospita de fens que ell recull per fer-los germinar en una nova obra. En paraules del mateix Llinàs en el seu escrit de 1986 *Jujol, una insòlita capacitat para detener el tiempo*: «Poquísimos arquitectos ha recogido de su tiempo un fragmento íntegro de aquello que no pasa a la historia, la realidad vida sin menoscabo de ninguno de sus atributos. El prodigio jujoliano: su insólita capacidad para detener el tiempo, para congelar en el aire todo lo que está a su alcance, sin jerarquías ni interrelaciones, y hacer desembarcar frente a nosotros, como un mago que salva, un alegre testimonio de la existencia del Paraíso Terrenal».

Es Diari • MENORCA
JUEVES, 24 DE NOVIEMBRE DE 2016

FOMENT DEL LLIBRE | Joan Boher, escriptor, conta-contes i expert en dinamització lectora ofereix deu senzills consells per a fer bons lectors

«De vegades els pares volen que els fills llegeixin més del compte»

LLUÍS VERGÉS

És la tercera vegada que Joan Boher escriptor, conta-contes, guionista i expert en activitats de dinamització lectora ve a Menorca, convidat per la Xarxa de Biblioteques, per parlar a diferents localitats menorquines d'una de les seves especialitats: com fer dels fills uns bons lectors.

Boher ha creat un decàleg molt raonable i senzill per fomentar la lectura entre els més petits. El primer requisit és tal vegada el més difícil en el nostre país de baixos índexs de lectura: que els pares siguin lectors. Els nens han d'entendre que a la seva casa el llibre no és un objecte estrany sinó habitual.

Explicar contes als petits quan tenen entre tres i deu anys és la segona recomanació. Quan ja aprenen a llegir, els pares poden fer-ho plegats amb els seus fills, per tal de fer de la lectura un joc. Aquesta seria el tercer consell ja que els professors no poden donar una atenció tan personalitzada com els pares.

El quart punt important és triar bé els llibres pels nens, tal com fem els lectors adults. Han de ser obres adaptades a la seva edat i als seus gustos.

Joan Boher, ahr as Mercadal. • FOTO GEMMA ANDREU

La resta dels manaments de Boher són resumidament els següents: crear una petita biblioteca personal dels fillets; visitar biblioteques i llibreries; assistir a activitats culturals com el cinema

i el teatre que fan creixer la imaginació i la creativitat; fer activitats de dinamització lectora com dibuixar, pintar, fer teatre que els nens expliquin contes, etcètera; i fomentar que escriguin. Hi han

nombrosos exercicis divertits perquè els petits puguin escriure.

El darrer suggeriment d'aquest expert és el més paradoxal: «No llegir» i ho explica així: «Els pares no han d'aclaparar als fills per tal que llegeixin perquè por ser totalment contraproductiu».

«De vegades els pares es compliquen la vida perquè volen que els fills llegeixin més del compte.

• • •

Els nens han de descobrir i entendre que a la seva casa el llibre no és un objecte estrany sinó habitual

Ens hem de relaxar una miqueta i que llegeixin per gust. No cal que estiguin tot el dia llegint. Cinc o sis llibres a l'any pot ser un bon nivell de lectura», explica, per afegir que en aquesta vida es pot ser perfectament feliç sense la lectura.

L'expert que ja ha donat xerrades a Ferreries, i es Mercadal explicarà avui els seus consells per formar lectors a les 20 hores a la Biblioteca de Maó. Demà estarà a la Biblioteca Ciutadella, a les 18 i 20 hores i el dissabte matí, a les 12, parlarà a la d'Alaior.

Pensar la fotografia

Il·lustració 32: 24.11.16

Dia Internacional de la Biblioteca

LA BIBLIOTECA LA FAN ELS LECTORS

Francesc Florit Nin
 Director de la Biblioteca
 Pública de Maó

Cada any celebrem el Dia Internacional de la Biblioteca, però en realitat el que celebrem és el dia del lector. Les persones que treballam al servei dels lectors de la biblioteca hem pensat que la millor manera de fer-ho era donar el protagonisme als lectors: al senyor major que cada dia fulleja el diari *MEMÒRIA*, a la senyora que pren nota de la revista de patrons per fer un vestit, a l'advocada que s'emporta dos o tres llibres cada dia, la mare que acompanya els fillets al contacontes, l'adolescent que tecleja a l'ordinador, el jove que es connecta amb el wifi assegut a la butaca, l'historiador que demana el plec de manuscrits del governador del s. XVIII, el senyor que navega per Internet, els més petits que s'estiren a l'estora, l'estudiant que ve a treballar per la tranquil·litat de la sala, etc. Molts. Totes aquestes persones fan la biblioteca.

Per aquest motiu avui divendres 28 a les 19h. organitzam un acte de reconeixement als lectors. Hem mirat les estadístiques i hem seleccionat unes quantes persones que destaquen pel nombre de préstecs que fan, per la freqüència amb què venen, per la seva participació als actes... i els farem un petit homenatge.

➡ **PERQUÈ AVUI NO PARLEM** de les biblioteques com un edifici que conté documents, sinó més tost com una comunitat de persones, els usuaris que empren dels seus serveis. La comunitat de lectors que la conformen i li donen sentit és el centre de les nostres atencions. Tot es fa per a vosaltres: la compra de llibres, les desistates, els préstecs, la catalogació i l'ordenació, les activitats de foment de la lectu-

Avui no parlem de les biblioteques com un edifici que conté documents, sinó més tost com una comunitat de persones, els usuaris

ra, les presentacions de llibres, els contacontes, les conferències, els debats, etc.

Avui si parlem de llibres és perquè parlem de persones que llegeixen (siguin llibres o pel·lícules). El llibre o el DVD o el e-reader no són altra cosa que contenidors, caps que contenen la memòria i la creació humanes. Ho podem entendre com una eina: així com el càvec és una extensió del braç del pagès per treballar millor la terra, el llibre o el dvd és una eina que feim servir com a extensió de les nostres limitacions de l'espai i del temps, perquè la lectura ens trasllada en l'espai i en el temps, així que ens eixamplen les nostres capacitats com el càvec augmenta la força del braç.

La lectura és també un lloc especial, allà on la reflexió, la imaginació i també la fantasia igualment s'eixamplen en el cap del lector. Tot plegat fa que el lector en el seu exercici d'ampliació de les capacitats vagi elaborant una mena d'arxiu de l'experiència dels altres, la de l'escriptor, la dels personatges i la d'altres lectors que se les pot fer seves. Es tracta d'una font d'on brollen el plor i el riure, la felicitat i la pena, la plenitud i l'angoixa, la solidaritat, el consol, fets passats i presents, per viure les possibilitats del futur i ser alhora un mirall de nosaltres mateixos. Una font que inspira, ens acompanya, ens omple i ens diverteix. Una joia de la qual aquí dalt en tenim més de 100.000 exemplars i encara podem accedir fàcilment a milers de milions més a través del servei interbibliotecari de tot el món.

Avui en el Dia Internacional de la Biblioteca celebrem l'experiència complexa i gratificant de llegir. Us celebrem, perquè tot aquest contenidor de llibres seria un barco fantasma si no fos per la vostra presència i la vostra activitat que li donau vida.

Diuen que la lectura és una quarta dimensió. El comú dels mortals que no llegeixen viuen (és un dirt) tres dimensions en l'espai (alçada, amplada, profunditat) i tres en el temps (passat, present i futur). Però la resta dels mortals lectors entrem dins una quarta dimensió en l'espai i en el temps: la desubicació real dona lloc a la ubicació virtual per un costat; per l'altre costat la lectura és un temps fora del temps, màgic, com una mena de parèntesi entre el passat, el present i el futur. Així que que la persona lectora enriqueix profundament la vivència, la multiplica. Hi esteis convidats.

Personas.com

MARGA MORAGUES Bibliotecària

● Vaig néixer a Maó fa 60 anys ● Estic casada i tenc un fill, una filla i una neta ● Tota la meua vida ha estat envoltada de llibres ● Porto 41 anys treballant de bibliotecària a la Biblioteca Pública de Maó ● Ara, a finals d'any, em jubilo i enyoraré estar envoltada de llibres ● Divendres va ser el Dia de les Biblioteques

«Allò que ja és història són les enciclopèdies»

Marga Moragues rodejada dels seus companys al llarg de 41 anys de vida laboral. © FOTO KARLOS HUERTADO

Mercè Pons

Na Marga és història viva. Així ho asseguren a la Biblioteca Pública de Maó just quan ens disposem a entrevistar-la. 41 anys de passió i de vivències entre un fons documental que avui dia ja arriba als 114.000 exemplars avalen l'empenta que deixarà Moragues quan abandoni la que ha estat casa seva. El pròxim mes de desembre es jubila parcialment i, tot i que enyorarà l'actualitat editorial, l'olor de paper i el tracte amb la gent, assegura que tindrà més temps per dedicar-se a la lectura.

Retrocedim 41 anys. Com van ser

els seus inicis en aquest món?

– Era molt jove i sense esperar-me-ho em van venir a cercar. Hi havia una vacant, la directora se'n anava. Vaig començar per sis mesos, després m'ho van perllongar sis més. Això era l'any 1975 i 41 anys després encara sóc aquí... Record que curiosament, l'auxiliar que hi havia va fer un mes i se'n va anar. Em vaig quedar jo amb els dos porters. Fou quan la Biblioteca va estar tancada perquè amenaçava runes.

I com ha evolucionat l'afiliació?

– Sempre hi ha hagut gent afeccionada, però tant com va n'hi ha més. La sala infantil era molt petita, feia pocs anys que s'havia inaugurat. I des de llavors ha canviat moltíssim, a millor. A mesura que avança el temps n'hi ha més i anem avançant amb la tècnica. D'aquí que s'hagin anat incorporant ordinadors, vídeos, dvd, cd room, tabletas...

Creu que la digitalització del món acabarà amb el paper?

– La lectura no quedarà arraconada. Que el paper vagi a menys, potser. Hi ha un canvi i ens hi hem d'anar adaptant. Per exemple, a mi m'agrada llegir la premsa en paper. En canvi, un llibre el puc llegir de qualsevol de les dues maneres. Si la temàtica és interessant, tant dóna.

A qui l'apassiona aquest món, ha de ser un luxe treballar entre tant de material...

– A mi sempre m'ha agradat la lectura. Amb sis o set anys, amb tres amigues ens compraven un llibre cada mes i per tal de fer-ne la cosa ens els canviàvem i així en podien llegir més. Hi ha dies que m'heu vaig a casa enfadada perquè et passen molts de llibres per les mans que saps que no tindràs temps de llegir-los tots. He arribat a fer llistats, però mai no acaba. Entre els que veus a les revistes que fas pro-

postes de compra i els que et passen per les mans hi ha molta cosa que voldries llegir.

I en aquest llistat, què hi ha ara en primera posició?

– En tenc quatre o cinc a punt de començar i són llibres del meu pare, per allà els anys 50. Els tenc damunt la tauleta de l'habitació a punt.

Per vostè que suposa la lectura?

– És una necessitat. Durant anys no em podia dormir si no llegia. És una via per adquirir coneixements i també, passar una estona agradable.

A més, aquesta Biblioteca té un fons documental important.

– Hi ha uns 114.000 documents, dels quals uns 14.000 són del fons antic. Hem de tenir en compte que era l'única que hi havia. Després en van anar apareixent altres. És la

més gran. I està molt viva, esperem que hi estigui molt més.

Els fillets tenen costum de venir?

– Sí, vénen molt. També fem activitats que ajuden més a apropar-los. Solen agafar un llibre i se l'emporten a casa, o vénen a fer treballs, a usar els ordinadors. Allò que sí que ha passat a la història són les enciclopèdies. No és que la gent no consulti enciclopèdies, sinó que no ho fa en paper, sinó via electrònica. I la sala dedicada en això també ha passat a la història.

I després de 41 anys, ja toca descansar. Enyorarà aquest munt d'històries que l'han rodejada?

– És una jubilació parcial. I ara sí que tindrà més temps per llegir. I tant que ho notarà a faltar. Allò que no enyoraré serà el despertador... Són molts d'anys i la vida aquí dins, el tracte amb els companys em faran falta.

ANNEX 3. ENLLAÇOS D'INTERÈS

www.bibliomao.es

[Dades de la Biblioteca de Maó i les seves estadístiques \(Ministeri de cultura\)](#)

ANNEX 4: Pregunti, les biblioteques responen

Dades del 2016 del projecte

Análisis de consultas recibidas. Biblioteca Pública del Estado en Maó

Consultas recibidas

- Total consultas recibidas	54
- Media diaria de consultas	0,15
- Respondidas	54 (100,00 %)
- Pendientes	0 (0,00 %)
- Total de usuarios que enviaron las consultas	53

Consultas en cada idioma

- Castellano	45 (83,33 %)
- Catalán	9 (16,67 %)
- Euskera	0 (0,00 %)
- Gallego	0 (0,00 %)

¿Desde dónde se consulta?

- Barcelona	5 (9,26 %)
- La Rioja	1 (1,85 %)
- Valladolid	1 (1,85 %)
- Burgos	1 (1,85 %)
- Illes Balears	3 (5,56 %)
- Madrid	12 (22,22 %)
- Zaragoza	3 (5,56 %)
- Bizkaia	1 (1,85 %)
- Fuera de España	1 (1,85 %)
- Huelva	1 (1,85 %)
- Cádiz	2 (3,70 %)
- Araba / Álava	2 (3,70 %)
- Granada	1 (1,85 %)
- Castellón / Castelló	1 (1,85 %)
- Málaga	1 (1,85 %)
- Tarragona	6 (11,11 %)
- Cáceres	1 (1,85 %)
- Pontevedra	1 (1,85 %)
- Ávila	1 (1,85 %)
- Valencia / València	2 (3,70 %)
- Coruña (A)	1 (1,85 %)

- Sta Cruz de Tenerife	1 (1,85 %)
- Badajoz	1 (1,85 %)
- Sevilla	1 (1,85 %)
- Murcia	2 (3,70 %)
- Las Palmas	1 (1,85 %)
Total consultas especificando provincia	54 (100,00 %)
¿Edad del solicitante? (Dato opcional)	
- 0-10	2 (3,70 %)
- 11-20	4 (7,41 %)
- 21-30	5 (9,26 %)
- 31-40	10 (18,52 %)
- 41-50	13 (24,07 %)
- 51-60	5 (9,26 %)
- +61	6 (11,11 %)
Total consultas especificando edad	45 (83,33 %)

Análisis de consultas respondidas

Consultas respondidas en este período:

- Total consultas respondidas	54
- Consultas respondidas dentro de plazo	50 (92,59 %)
- Consultas respondidas fuera de plazo	4 (7,41 %)
- Consultas perdidas dentro de plazo	0 (0,00 %)
- Consultas perdidas fuera de plazo	0 (0,00 %)
- Tiempo medio de respuesta	1 días 9 horas (33 horas)

74

¿Qué se ha consultado?

- Administración, legislación, política	24 (44,44 %)
- Bibliotecas y documentación	21 (38,89 %)
- Lenguas y literatura	2 (3,70 %)
- Lugares y gentes	1 (1,85 %)
- Educación	1 (1,85 %)
- Economía y empresas	1 (1,85 %)
- Salud, medicina	1 (1,85 %)
- Arte	1 (1,85 %)
- Informática e internet	1 (1,85 %)
- Ciencia y naturaleza	1 (1,85 %)
Total consultas respondidas con tema	54 (100,00 %)

Tipo de respuesta:

- Respondida como apropiada y completa	52 (96,30 %)
- Respondida como no apropiada o rechazada	2 (3,70 %)
- Respondida sin respuesta	0 (0,00 %)
- Respondida con respuesta incompleta	0 (0,00 %)